

2021 RAPORT ROCZNY

TWORZYM
GWARANTUJEMY
EDUKUJEMY

4–5	List Prezesa
6–7	Najważniejsze dane za rok 2021
9–11	Wizja i misja TGE
13–15	Grupa kapitałowa
17–19	Zarząd TGE
21–23	Historia i kroki milowe
25–29	Otoczenie prawne
31–39	Oferta TGE
41–51	Obroty i ceny na parkiecie TGE w 2021 roku
53–59	Dialog z rynkiem

Szanowni Państwo,

z przyjemnością przekazuję Państwu Raport Roczny TGE za rok 2021. W Raporcie przedstawiamy zarówno nasze wyniki, jak i najważniejsze wydarzenia na samej Giełdzie oraz w jej otoczeniu regulacyjno-biznesowym.

Ubiegły rok był z wielu względów okresem wyjątkowym i pełnym wyzwań zarówno dla TGE, jak i tak naprawdę dla wszystkich interesariuszy rynków energii. W szerszym ujęciu był to rok, w którym w dalszym ciągu dostrzegaliśmy skutki funkcjonowania społeczeństw i gospodarek w warunkach zagrożenia pandemią. Do tego, w pewnym sensie niestety już znanego niebezpieczeństwa, dołączyły inne negatywne zjawiska, jak rosnąca inflacja, w tym w szczególności wzrastające ceny energii i jej nośników. Istotnym elementem generującym niepewność na rynkach energii, zwłaszcza w kontekście polskiego miksu energetycznego opartego w przeważającej części na paliwach węglowych, były rosnące ceny uprawnień do emisji CO₂.

W kontekście regulacyjnym zmiany zachodziły nie tylko na poziomie krajowym, ale i unijnym. Uchwalona została kolejna nowelizacja ustawy Prawo energetyczne. Tym razem nowe rozwiązania objęły wdrożenie inteligentnego opomiarowania odbiorców końcowych i w efekcie rozliczanie tychże według rzeczywistego zużycia energii, z pominięciem etapu prognozowania zużycia na przyszłe okresy rozliczeniowe. Kolejną znaczącą zmianą legislacyjną była niewątpliwie nowelizacja ustawy o rynku mocy, dostosowująca jej zapisy do wymogu w zakresie maksymalnej emisji 550 g CO₂/kWh przez jednostki wytwórcze otrzymujące wsparcie w ramach mechanizmów mocowych.

Kluczowe propozycje legislacyjne dla przyszłości polskiej energetyki będą wynikać z prac prowadzonych na forach Unii Europejskiej. Mowa o opublikowanym w połowie 2021 r. pakiecie rozwiązań pod wspólną nazwą „Fit for 55”, która wywodzi się od niezwykle ambitnego celu obniżenia emisji gazów cieplarnianych właśnie o tytułowe 55% w perspektywie roku 2030. Sam rozmiar propozycji (13 wniosków legislacyjnych, obejmujących takie spektrum zagadnień, jak na przykład system handlu emisjami, odnawialne źródła energii, efektywność energetyczna, wykorzystanie gruntów i lasów, paliwa alternatywne, opodatkowanie energii) wskazuje na to, że będzie to finalnie jedna z bardziej znaczących, jeśli nie najistotniejsza zmiana w otoczeniu regulacyjnym sektora energii w ostatnich latach.

Z kolei w odniesieniu do wyzwań w 2022 r. niewątpliwie największy wpływ na funkcjonowanie sektora energii (i pośrednio także Towarowej Giełdy Energii) będzie miało ostateczne ukonstytuowanie się i rozpoczęcie działania przez Narodową Agencję Bezpieczeństwa Energetycznego (NABE). Towarzyszyć temu będzie proces wydzielenia i transferu do tego nowego podmiotu aktywów węglowych (elektrowni zasilanych węglem kamiennym i brunatnym oraz kopalni węgla brunatnego, z pominięciem aktywów ciepłowniczych) wchodzących dotychczas w skład największych krajowych grup energetycznych: PGE, ENEA i TAURON.

W obszarze działania samej TGE najważniejszym wydarzeniem w 2022 r. będzie najprawdopodobniej nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii, z którą wiązać się będzie wprowadzenie możliwości transgranicznego obrotu gwarancjami pochodzenia. Przystąpienie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do organizacji AIB (Association of Issuing Bodies) – stowarzyszenia zrzeszającego europejskie organy wydające gwarancje pochodzenia – powinno w efekcie istotnie zwiększyć wolumen gwarancji pochodzenia będących przedmiotem obrotu i rejestrowanych w Rejestrze Gwarancji Pochodzenia prowadzonym przez TGE, a także wpłynąć na ich ceny. Będzie to też niewątpliwie sprawdzian dla nas jako organizacji, do którego musimy się starannie przygotować. Jest to jednak również szansa na zaistnienie w kolejnym wymiarze (poza mechanizmem łączenia rynków energii elektrycznej) na szerszym, europejskim rynku oraz budowy w ten sposób pozycji i marki TGE jako wiarygodnego i dynamicznego partnera w zmieniającej się rzeczywistości biznesowej.

Niejako w formie postscriptum – biorąc pod uwagę termin opublikowania Raportu – nie możemy pominąć milczeniem wydarzeń za naszą wschodnią granicą, które toczą się od lutego 2022 r. Trudno wyrazić uczucia, kiedy widzimy obrazy, których mieliśmy nadzieję już nigdy w tej części świata nie oglądać. Dla nas te wydarzenia mają też bardziej wymierny skutek w postaci ryzyk związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa energetycznego o charakterze tak naprawdę globalnym, które będziemy uwzględniać w naszych planach nie tylko na bieżący rok, ale także w dłuższej perspektywie czasowej.

Zapraszam Państwa do lektury Raportu.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Zdzisław".

Giełdowy Rynek Rolny

Łącznie:

4 750 ton zbóż
(wzrost o **102,1%** r/r)

Rejestr Gwarancji Pochodzenia

Łącznie:

30,3 TWh
(wzrost o **65,5%** r/r)

Rynek Praw Majątkowych

Łączny wolumen obrotu prawami
majątkowymi dla energii
elektrycznej z OZE:

25,9 TWh
(spadek o **4%** r/r)

Łączny wolumen prawami majątkowymi
dla efektywności energetycznej:

107 995 toe
(spadek o **43,5%** r/r)

5
rynków

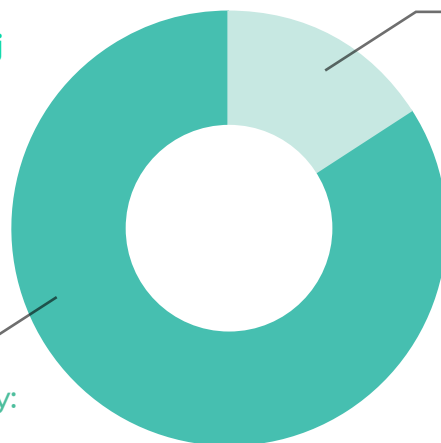
21 lat
działalności

Rynek Energii Elektrycznej

Łącznie:

225,2 TWh

(spadek o 7,4% r/r)

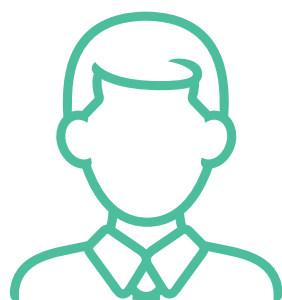
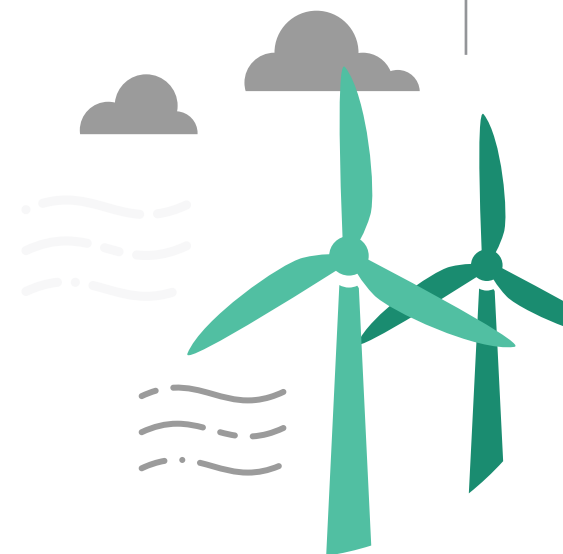
Rynek terminowy:

188,9 TWh

(spadek o 9,3% r/r)

Rynek spot:

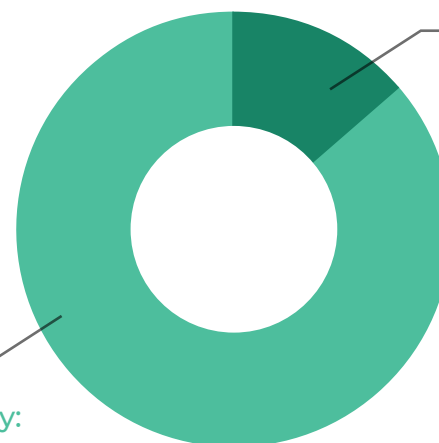
36,2 TWh

(rekordowy obrót
w historii, wzrost
o 4% r/r)**78**
członków**Rynek Gazu Ziemnego
– rekordowy rok!**

Łącznie:

180,8 TWh

(wzrost o 19,6% r/r)

Rynek terminowy:

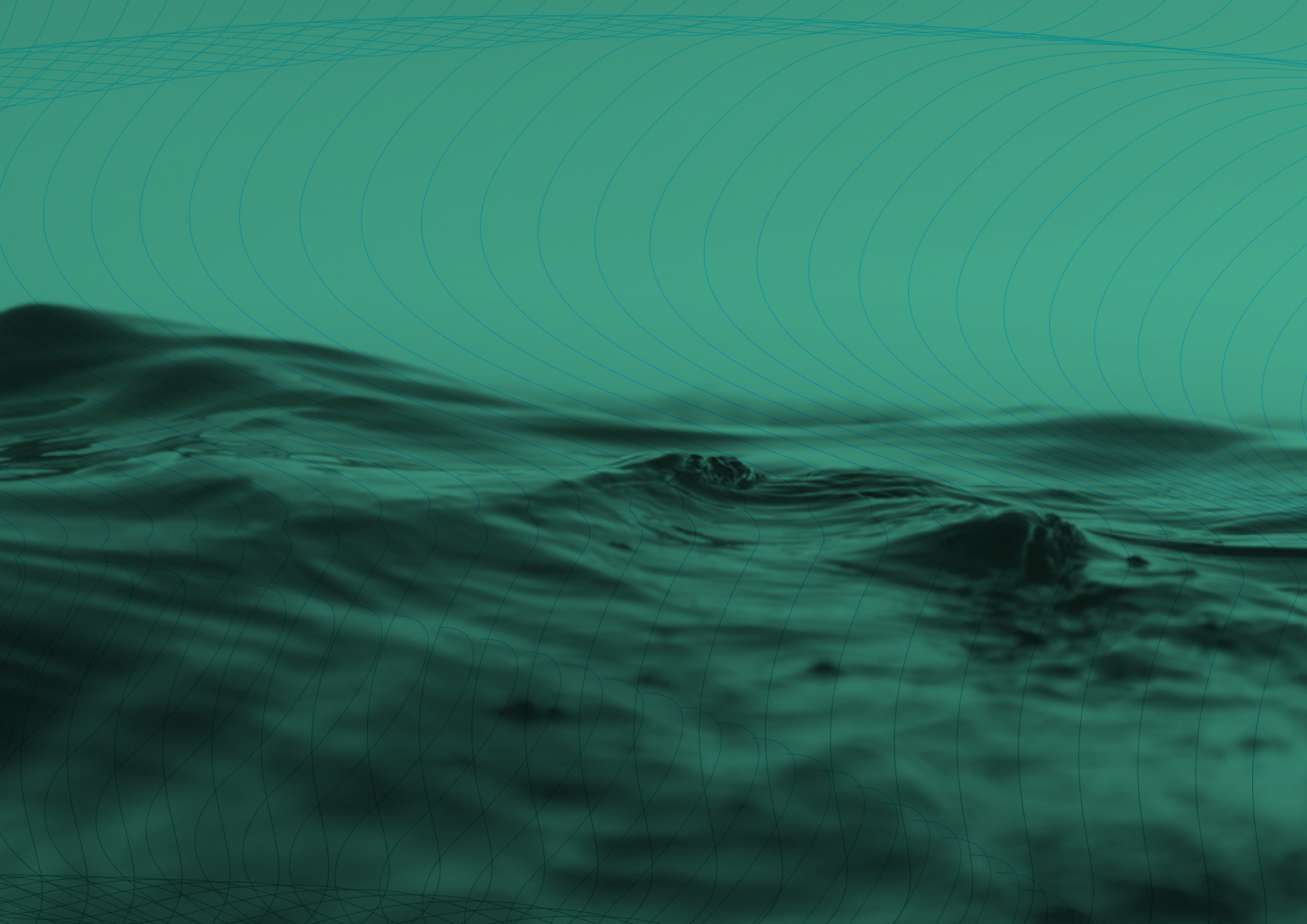
152,2 TWh

(wzrost o 21,4% r/r)

Rynek spot:

28,6 TWh

(wzrost o 10,8% r/r)

WIZJA I MISJA TGE

TGE jest wiodącym podmiotem w zakresie zorganizowanego obrotu produktami energetycznymi nie tylko w Polsce, ale i w Europie. Swoją pozycję zawdzięcza ponad 20-letniemu doświadczeniu i funkcjonowaniu przez ten czas zgodnie z wyśrubowanymi standardami w zakresie przejrzystości, integralności i konkurencyjności. Znaczenie Giełdy wykracza dalece poza zapewnienie kompleksowej oferty, która dopasowana jest do potrzeb uczestników rynku oraz spełnia wymogi wynikające z dynamicznie zmieniającego się otoczenia regulacyjno-prawnego.

TGE jest także istotnym czynnikiem stabilizującym w zakresie bezpieczeństwa energetycznego na poziomie krajowym i regionalnym. Należy się spodziewać, że rola TGE w tym aspekcie będzie się zwiększać, biorąc pod uwagę zmiany i wydarzenia w najbliższym sąsiedztwie naszego kraju.

Misja

- Wsparcie polityki bezpieczeństwa energetycznego państwa poprzez zapewnienie dostępu do rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego po akceptowalnych, referencyjnych cenach paliw we współpracy z operatorami systemów przesyłowych, którzy gwarantują ich nieprzerwane dostawy.
- Zapewnienie działania rynków towarowego i finansowego w ramach przejrzystych zasad stanowienia cen oraz procedur transakcyjnych.
- Zapewnianie bezpieczeństwa obrotu poprzez nadzór nad standardami zgodnymi z wymogami Unii Europejskiej, publikowanie informacji rynkowych oraz prowadzenie usług rozliczeniowych.
- Utrzymanie pozycji rynku pierwszego wyboru dla transakcji zawieranych na rynkach energii elektrycznej i gazu w Polsce.

Wizja

- Utrzymanie pozycji giełdy wiodącej pod względem płynności i oferty handlowej w regionie Europy Środkowo-Wschodniej w oparciu o posiadaną wiedzę, kompetencje pracowników, technologię oraz wysoką jakość świadczonych usług.
- Pełnienie roli animatora i kreatora wewnętrznego rynku energii elektrycznej oraz gazu we współpracy z operatorami systemów przesyłowych.
- Wspieranie rozwoju polskiej gospodarki poprzez oferowanie różnorodnych produktów dla rynków towarowych oraz finansowych powiązanych z jej kluczowymi sektorami.
- Aktywny udział w budowaniu wspólnego rynku energii i gazu w Europie.

GRUPA KAPITAŁOWA

Siła TGE oraz jej zdolność do nieustannej adaptacji do zmieniającego się otoczenia regulacyjnego i rynkowego wynika w dużej mierze z faktu, że Giełda wchodzi w skład grupy kapitałowej skupiającej najważniejsze instytucje rynku kapitałowego i towarowego w Polsce. Towarowa Giełda Energii od 2012 r. jest częścią Grupy Kapitałowej Giełdy Papierów Wartościowych (GK GPW). Przychody z rynków towarowych prowadzonych przez TGE oraz z działalności pozostałych podmiotów należących do Grupy TGE odpowiadały w 2021 r. za 36,8% przychodów GK GPW.

Grupa TGE prowadzi działalność w zakresie obrotu towarowego, usług rozliczeniowych i rozrachunkowych. W strukturze GK TGE znajdują się dwie spółki zależne:

- **Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A.** posiada zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego na prowadzenie izby rozliczeniowej i izby rozrachunkowej, na mocy którego może pełnić funkcję Giełdowej Izby Rozrachunkowej i rozliczać transakcje zawarte na rynku towarowym.
- **InfoEngine S.A.** świadczy usługi Operatora Rynku dla uczestników rynku energii elektrycznej w oparciu o regulacje prawne stanowiące zapisy Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP), opracowanej przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Zapisy te definiują rolę Operatora Rynku w obszarze świadczenia usługi Operatora Handlowego oraz Podmiotu Odpowiedzialnego za Bilansowanie Handlowe.

GK TGE

TGE (obróć giełdowy)

- Prowadzenie platformy handlowej dla produktów energetycznych (gaz ziemny, energia elektryczna, prawa majątkowe, uprawnienia do emisji CO₂) oraz dla towarów rolno-spożywczych (pszenica, żyto, rzepak, kukurydza)
- Prowadzenie Rejestrów Świadectw i Gwarancji Pochodzenia
- Działalność informacyjna i edukacyjna

IRGiT (rozliczenia)

- Rozliczenia i rozrachunek transakcji
- Zarządzanie ryzykiem
- Gwarantowanie bezpieczeństwa transakcyjnego

InfoEngine (wsparcie)

- Operator usług energetycznych
- Odpowiedzialność za bilansowanie handlowe
- Doradztwo dla spółek obrotu, odbiorców i instytucji publicznych, wytwórców energii z OZE

ZARZĄD TGE

Piotr Zawistowski,
Prezes Zarządu

Absolwent Akademii Ekonomicznej oraz Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu.

Posiada ponad 20-letnie doświadczenie zawodowe zdobyte w branży energetycznej. Specjalizuje się w planowaniu i zarządzaniu strategicznym oraz identyfikacji rynków globalnych.

Związany z Grupą TAURON w latach 2008–2017, gdzie od maja 2014 r. do grudnia 2015 r. pełnił funkcję Prezesa Zarządu TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., a od grudnia 2015 r. do marca 2017 r. Wiceprezesa Zarządu ds. Klienta i Handlu TAURON Polska Energia S.A. Stanowisko Prezesa Zarządu Towarowej Giełdy Energii objął w październiku 2017 r.

Zajmował najwyższe stanowiska w kluczowych instytucjach i podmiotach związanych z sektorem energetycznym, w tym m.in. pełnił funkcję Prezesa Rady Zarządzającej Towarzystwa Obrotu Energią, był członkiem Rady Zarządzającej Polskiego Komitetu Energii Elektrycznej, a także zasiadał w Radzie Nadzorczej TGE. Potwierdzeniem wieloletniego doświadczenia i dogłębnej znajomości mechanizmów funkcjonowania rynków energii nie tylko w skali krajowej jest członkostwo Piotra Zawistowskiego (od stycznia 2020 r.) w Zarządzie europejskiego stowarzyszenia giełd energii Europex (Association of European Energy Exchanges), organizacji zrzeszającej 27 giełd energii oraz operatorów rynku z całej Europy.

Piotr Listwoń,
Wiceprezes Zarządu
ds. Operacyjnych

Absolwent Wydziału Zarządzania Strategicznego Wyższej Szkoły Zarządzania (POU/Oxford Brookes University), gdzie uzyskał także dyplom MBA.

Posiada wieloletnie doświadczenie w zakresie obrotu i rozliczeń rynków terminowych towarowych, instrumentów finansowych oraz transakcji międzynarodowych realizowanych w ramach mechanizmu łączenia europejskich rynków energii elektrycznej.

Związany zawodowo z Grupą Kapitałową TGE od 2008 r. Na początku swojej kariery zaangażowany był w proces uruchomienia działalności operacyjnej Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A., w której w latach 2013–2018 zajmował stanowisko Dyrektora Działu Rozliczeń i Rozrachunku oraz Dyrektora Rozwoju Współpracy Międzynarodowej.

Od kwietnia 2018 r. pełni funkcję Wiceprezesa Zarządu Towarowej Giełdy Energii, odpowiadając za obszar operacyjny Giełdy oraz rozwój oferty produktowej. W tym samym czasie został członkiem Rady Nadzorczej Fundacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. W grudniu 2020 r. objął ponadto funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej InfoEngine, spółki wchodzącej w skład GK TGE. W styczniu 2021 r. dołączył do Zarządu międzynarodowego stowarzyszenia giełd energii APEx (Association of Power Exchanges), zrzeszającego 46 towarowych i finansowych giełd energii z całego świata.

Adam Młodkowski,
Wiceprezes Zarządu
ds. Finansowych

Absolwent Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego na kierunku finanse i bankowość.

Przez wiele lat swojej kariery zawodowej związany był z sektorem bankowym, m.in. z Grupą Pekao S.A. oraz z PKO Bankiem Polskim S.A. W latach 2003–2009 był Członkiem Zarządu, a następnie Wiceprezesem i Prezesem Zarządu Bankowego Funduszu Leasingowego S.A. W latach 2016–2017 pracował w Polskiej Grupie Zbrojeniowej. W 2018 r. był doradcą Prezesa Zarządu SGB Bank, odpowiadając za projekt reorganizacji sieci oddziałów, a następnie Dyrektorem Zarządzającym Pionem Sprzedaży w Pocztylion-Arka PTE S.A. Od stycznia do września 2020 r. był niezależnym Członkiem Rady Nadzorczej KDPW_CCP. W kwietniu 2021 r. został Przewodniczącym Rady Nadzorczej Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A.

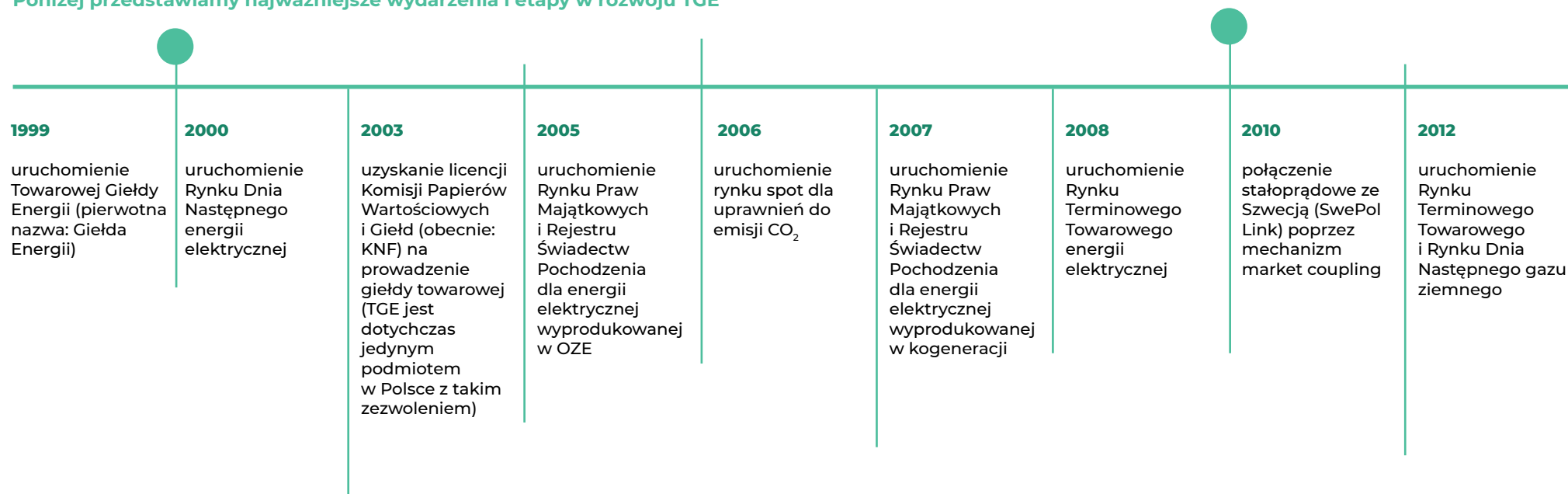
Stanowisko Wiceprezesa Zarządu w Towarowej Giełdzie Energii objął we wrześniu 2020 r., gdzie odpowiada za obszar finansowy.

HISTORIA I KROKI MIŁOWE

Historia Towarowej Giełdy Energii jest nierozzerwalnie związana z dynamicznymi przemianami gospodarczo-społecznymi, które zachodziły w latach 90. XX wieku w Polsce, na fali przebudowy gospodarki centralnie planowanej w system liberalny, oparty na wzorcach zachodnioeuropejskich. Jednym z elementów tych zmian było uwolnienie rynków energii, polegające na wdrożeniu mechanizmów sprzyjających wzrostowi konkurencyjności, transparentności i zapewniających równorzędne warunki funkcjonowania dla wszystkich interesariuszy. Towarowa Giełda Energii była i jest kluczowym oraz niezbędnym elementem tych rozwiązań.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze wydarzenia i etapy w rozwoju TGE

Rozwój TGE następował równolegle z rozwojem rynków energii w kraju i na poziomie całej Unii Europejskiej. Ciągłe dostosowywanie i rozszerzanie oferty, zwiększające się wolumeny obrotu na parkiecie giełdowym, aktywny udział w regionalnych i europejskich inicjatywach integrujących rynki energii świadczą o sile TGE oraz jej zdolności do kreatywnego i dynamicznego podejścia do potrzeb jej interesariuszy.

2021

uruchomienie projektu Interim Coupling w ramach SDAC – handel energią na TGE stał się możliwy dzięki wykorzystaniu połączeń międzysystemowych (interkonektorów) z Niemcami, Czechami i Słowacją

podpisanie Memorandum of Understanding (MoU) z Hellenic Energy Exchange Group oraz Romanian Commodities Exchange (Bursa Romana de Marfuri)

podpisanie Porozumienia o współpracy międzyregionalnej w zakresie rozwoju zintegrowanego rynku gazu w Europie Południowo-Wschodniej i Wschodniej SEE GAS

uzyskanie po raz drugi tytułu Best Sustainable Commodities Exchange Central Europe

2014

uruchomienie Giełdowej Platformy Informacyjnej

uruchomienie Rynku Dnia Bieżącego gazu ziemnego

uruchomienie Rejestru Gwarancji Pochodzenia

2015

uzyskanie statusu Nominowanego Operatora Rynku Energii (NEMO) w Polsce

uruchomienie platformy do raportowania danych transakcyjnych za pośrednictwem RRM (zgodnie z Rozporządzeniem REMIT)

2017

wdrożenie nowych systemów: X-Stream Trading i SAPRI Trade

2018

uruchomienie Rynku Dnia Następnego i Bieżącego zaazotowanego gazu ziemnego (L_w)

2019

uruchomienie transgranicznego rynku SIDC w modelu XBID

rozpoczęcie notowań uprawnieniami do emisji CO₂ na Rynku Instrumentów Finansowych

2020

uruchomienie Giełdowego Rynku Rolnego

uruchomienie Zorganizowanej Platformy Obrotu (OTF)

ag

780

775

770

765 00

11:00

769.00

13:00

15:00

17:00

19:00

OTOCZENIE PRAWNE

TGE działa w warunkach dynamicznie zmieniającego się otoczenia prawno-regulacyjnego, które z kolei jest stale dostosowywane do ewoluujących coraz szybciej uwarunkowań społecznych i technologicznych. Zdolność do ciągłego dopasowywania swojej oferty oraz szeroki wachlarz usług niejako dodatkowo świadczą o tym, że Giełda w każdych warunkach i okolicznościach, niezależnie od dynamiki zmian, będzie wiarygodnym partnerem dla uczestników rynku, zapewniającym utrzymanie przejrzystych i konkurencyjnych zasad obrotu.

Ustawa o giełdach towarowych, Ustawa o obrocie instrumentami finansowymi

Kluczowymi aktami prawnymi, stanowiącymi instytucjonalną bazę funkcjonowania TGE, jest Ustawa o giełdach towarowych i Ustawa o obrocie instrumentami finansowymi.

Ustawa o giełdach towarowych reguluje funkcjonowanie giełd towarowych oraz określa zasady obrotu towarami giełdowymi. Ustawa ta jest też fundamentem regulacyjnym jeśli chodzi o ustrój organizacyjny giełd towarowych oraz giełdowych izb rozrachunkowych, także w zakresie nadzoru nad tymi instytucjami. To właśnie na podstawie przepisów ustawy o giełdach towarowych TGE (jako jedyny dotychczas podmiot w Polsce) otrzymała zezwolenie na prowadzenie giełdy towarowej. Ustawa o giełdach towarowych stanowi także bezpośrednią podstawę obrotu na Rynku Towarów Rolno-Spożywczych TGE.

Ustawa o obrocie instrumentami finansowymi określa ramy regulacyjne rynków TGE, na których prowadzony jest obrót instrumentami finansowymi (uprawnienia do emisji CO₂), a także stanowiła podstawę dla wydania w 2020 r. zezwolenia TGE na prowadzenie platformy OTF. Platforma OTF (Zorganizowana Platforma Obrotu) umożliwia i organizuje obrót:

- kontraktami terminowymi, których instrumentem bazowym jest prawo majątkowe do świadectw pochodzenia dla energii wyprodukowanej w OZE, będące instrumentem finansowym,
- kontraktami terminowymi, których instrumentem bazowym jest energia elektryczna lub gaz z dostawą fizyczną, niebędące instrumentem finansowym, stanowiące przedmiot obrotu hurtowego.

Ustawa Prawo Energetyczne

Ustawa Prawo energetyczne jest fundamentalnym aktem prawnym w odniesieniu do funkcjonowania rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego na TGE. Począwszy od 2010 r., kolejne nowelizacje tej ustawy wprowadzały coraz wyższy poziom tzw. obliża giełdowego, czyli obowiązku sprzedaży przez wytwórców określonej ilości energii elektrycznej za pośrednictwem giełdy towarowej. Obecnie obowiązek ten wynosi, co do zasady, całość wytworzonej energii elektrycznej. Podobne rozwiązanie zastosowano w odniesieniu do gazu ziemnego, przy czym w tym wypadku pułap obowiązku nałożonego na przedsiębiorstwo obrotu kształtuje się na poziomie 55% gazu ziemnego wysokometanowego wprowadzonego w danym roku do sieci przesyłowej.

Nowelizacja ustawy Prawo energetyczne, przyjęta przez Sejm RP w maju 2021 r., doprecyzowała przepisy w zakresie zapewnienia przestrzegania przez nominowanego operatora rynku energii (NEMO, którym jest m.in. TGE) przepisów rozporządzenia CACM oraz oceny spełniania przez NEMO kryteriów wyznaczenia określonych w tym rozporządzeniu. Przepisy te należy ocenić pozytywnie jako doszczelniające system nadzoru i kontroli nad działalnością NEMO, zwłaszcza tych, które nie są giełdami towarowymi w rozumieniu przepisów krajowych. Ta sama nowelizacja wprowadziła możliwość odsprzedaży nadwyżki energii elektrycznej zakupionej przez operatora systemu przesyłowego w celu pokrywania strat sieciowych w związku z aktualizacją prognozy zapotrzebowania na tę energię, pod warunkiem dokonywania tych czynności jedynie za pośrednictwem przejrzystych i niedyskryminacyjnych procedur udostępnianych przez giełdę towarową, rynek regulowany, zorganizowaną platformę obrotu lub w ramach jednolitego łączenia rynków. Zmianę tę należy odczytywać jako wyraz zaufania i przekonania ustawodawcy co do konkurencyjności i przejrzystości mechanizmów obrotu organizowanych przez giełdy towarowe, w tym TGE.

Ustawa o odnawialnych źródłach energii, Ustawa o efektywności energetycznej, Ustawa o promowaniu energii z wysokosprawnej kogeneracji

Ustawy te określają regulacyjne fundamenty funkcjonowania Rynku Praw Majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej oraz świadectw efektywności energetycznej, a także Rejestru Świadectw Pochodzenia i Rejestru Gwarancji Pochodzenia, prowadzonych przez TGE. Powyższe mechanizmy i instrumenty stanowią ważne elementy wsparcia rozwoju – z jednej strony wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, z drugiej zaś wzrostu świadomości w zakresie efektywniejszego wykorzystania energii. TGE, udostępniając transparentne procedury transakcyjne, zapewnia interesariuszom możliwość prowadzenia bezpiecznego obrotu na rynku praw majątkowych oraz gwarancjami pochodzenia, mając tym samym swój udział w transformacji polskiej gospodarki w stronę dekarbonizacji.

Ustawa o odnawialnych źródłach energii była kilkakrotnie nowelizowana w 2021 r., jednak nie były to zmiany wpływające w sposób bezpośredni na funkcjonowanie Rynku Praw Majątkowych oraz Rejestru Gwarancji Pochodzenia na TGE. Dotyczyły one m.in. zmiany definicji tzw. małej instalacji OZE, modyfikacji zasad udzielania wsparcia w ramach tzw. systemu FiT (feed-in tariff, gwarantowana cena sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej w OZE) oraz w ramach tzw. rozliczenia prosumenckiego.

Nowelizacja Ustawy o efektywności energetycznej związana była natomiast z koniecznością wdrożenia przepisów dyrektywy 2018/2002, która z kolei zmieniała dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. Nowe przepisy dotyczą w szczególności wprowadzenia dodatkowych (obok świadectw efektywności energetycznej) środków służących realizacji krajowego celu oszczędności energii finalnej. Wspomniana nowelizacja poszerzyła także katalog podmiotów objętych systemem świadectw efektywności energetycznej o przedsiębiorstwa paliwowe wprowadzające paliwa ciekłe do obrotu.

Otoczenie prawne – regulacje unijne

Rozwiązania wprowadzane stopniowo na przestrzeni lat przez ustawodawcę unijnego stanowią fundamenty rozwoju konkurencyjnych rynków energii w Europie, a co za tym idzie, są także kluczowe dla funkcjonowania giełd energii. Postępująca liberalizacja wynikająca z wdrażania kolejnych pakietów regulacji sektora energetycznego doprowadziła do wyraźnego wydzielenia działalności związanej z funkcjonowaniem infrastruktury przesyłowej, dystrybucyjnej, magazynowania, obrotu, regazyfikacji i skraplania od działalności związanej z obrotem energią i jej wytwarzaniem lub wydobywaniem gazu ziemnego. Rozwiązania te, wsparte zakazem subsydiowania skrośnego, ścisłym i rozbudowanym nadzorem i kontrolą nad przedsiębiorstwami działającymi w warunkach monopolu naturalnego (OSP, OSD), umożliwiły swobodny, nieskrępowany dostęp do infrastruktury energetycznej każdemu zainteresowanemu podmiotowi, co wprost przełożyło się na gwałtowny wzrost konkurencyjności na rynkach energii, mierzony chociażby liczbą działających na nich przedsiębiorstw. Dodatkowo, odbiorca końcowy został wyposażony w instrumenty zwiększające jego siłę oddziaływania i pozycję negocjacyjną na rynkach energii: prawo wyboru sprzedawcy, ochrona konsumentów, ochrona tzw. odbiorców wrażliwych.

Kluczowe dla prawidłowego funkcjonowania konkurencyjnych rynków energii jest silna pozycja krajowych regulatorów, która także wynika z regulacji przyjętych na poziomie unijnym.

Z punktu widzenia funkcjonowania TGE jako najważniejsze regulacje unijne, wpływające bezpośrednio na funkcjonowanie Giełdy, należałoby wskazać:

- rozporządzenie REMIT (dotyczące przejrzystości i integralności rynków energii),
- rozporządzenie CACM (warunkujące funkcjonowanie TGE jako NEMO w ramach jednolitych, transgranicznych rynków energii),
- rozporządzenie 1031/2010 (określające zasady i warunki prowadzenia aukcji uprawnień do emisji CO₂).

Europejski Zielony Ład

W lipcu 2021 r. Komisja Europejska przyjęła pakiet propozycji legislacyjnych, określanych wspólnym mianem Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal). Celem proponowanych rozwiązań jest dostosowanie unijnych działań w zakresie klimatu, energii, użytkowania gruntów, transportu i opodatkowania w taki sposób, by zapewnić osiągnięcie do 2030 r. celu w postaci 55% redukcji emisji gazów cieplarnianych w porównaniu z poziomem z roku 1990. Pakiet zawiera rozwiązania dotyczące wielu sektorów gospodarki, jednak z punktu widzenia działalności TGE kluczowe będą zmiany wprowadzane do systemu handlu uprawnieniami do emisji (np. rozszerzenie systemu o kolejne sektory oraz uszczelnienie obecnych mechanizmów), a także proponowane modyfikacje w dyrektywie dotyczącej odnawialnych źródeł energii oraz dyrektywie o efektywności energetycznej.

Nie bez znaczenia dla funkcjonowania giełd energii w dłuższej perspektywie będą rozwiązania w zakresie stopniowego odchodzenia od gazów kopalnych na rzecz ich odnawialnych odpowiedników: biometanu i wodoru. Propozycje legislacyjne w tym zakresie Komisja Europejska przedstawiła w grudniu 2021 r. Projekty rozporządzenia oraz dyrektywy przewidują wdrożenie mechanizmów umożliwiających funkcjonowanie rynku wodoru, stworzenie sprzyjających warunków dla inwestycji w odpowiednią infrastrukturę. Z kolei rozwiązania dotyczące biometanu (czy szerzej – gazów niskoemisyjnych) mają ułatwić dostęp takich paliw do istniejącej infrastruktury gazowej w państwach członkowskich.

OFFERTA TGE

Zasadniczym celem funkcjonowania Giełdy jest dostarczenie interesariuszom kompleksowej oferty w zakresie obrotu towarami energetycznymi i rolnymi w jednym miejscu. Dzięki TGE uczestnicy rynku otrzymują gwarancję prowadzenia handlu w sposób transparentny, konkurencyjny i zapewniający wypełnienie zaciągniętych na Giełdzie zobowiązań związanych z dostarczeniem towaru i rozliczeniem jego wartości.

Dążąc nieustannie do ciągłego podnoszenia standardów w zakresie bezpieczeństwa obrotu, TGE implementuje mechanizmy ograniczające ryzyka, które muszą brać pod uwagę podmioty prowadzące obrót giełdowy. Działania te są efektem stałych konsultacji, zarówno z uczestnikami rynku, jak i organami nadzorującymi działalność giełdową.

Jednym z takich mechanizmów są **widelki statyczne i widelki dynamiczne**, których celem jest ograniczenie wahań cen w zleceniach oraz wahań kursów transakcyjnych dla instrumentów będących w obrocie na platformie OTF w zakresie energii elektrycznej i gazu. Widelki statyczne stanowią zakres cen, w przedziale którego uczestnicy rynku mogą składać zlecenia w czasie sesji, zabezpieczając się w ten sposób przed pojawieniem się nierynkowych sygnałów cenowych oraz ewentualnych strat finansowych z nich wynikających. Z kolei widelki dynamiczne ograniczają dzienne wahania kursów transakcyjnych względem kursu odniesienia, co pośrednio przekłada się na wysokość depozytów zabezpieczających, określanych przez IRGiT.

Dbając o zapewnienie odpowiedniej płynności, tak istotnej przy podejmowaniu decyzji przez uczestników rynku, Giełda wprowadziła program „**Maker-Taker**”. Inicjatywa ta była częścią szerszego spektrum działań podjętych już w 2019 r. i mających na celu poprawę płynności na rynkach giełdowych, objętych wspólną nazwą Program Poprawy Płynności. Zasadniczym elementem programu „Maker-Taker” jest zawężenie różnic pomiędzy najlepszymi zleceniami kupna i sprzedaży (tzw. spreadów rynkowych) poprzez znaczące obniżenie opłat transakcyjnych dla inicjatorów transakcji w ramach działalności na rachunek własny dla instrumentów terminowych

Rynek Energii Elektrycznej

W ramach Rynku Energii Elektrycznej prowadzony jest obrót na rynkach spot (Rynek Dnia Bieżącego i Rynek Dnia Następnego) oraz na rynku terminowym, tj. na platformie OTF (Zorganizowana Platforma Obrotu).

Rynek Dnia Następnego

Funkcjonuje od roku 2000. Ceny tu ustalane stanowią główny punkt odniesienia dla kontraktów bilateralnych (OTC – ang. **over the counter**) zawieranych między uczestnikami rynku energii w Polsce. Zasadniczymi adresatami rozwiązań proponowanych przez Giełdę w ramach RDN są podmioty, które aktywnie, ale jednocześnie dbając o bezpieczeństwo, na bieżąco domykają swoje portfele zakupu/sprzedaży energii elektrycznej w poszczególnych godzinach doby. Handel odbywa się na 1 lub 2 dni przed dostawą towaru (energii elektrycznej).

W ramach tego rynku oferowane są kontrakty godzinowe i blokowe (bazowe, szczytowe, poza szczytem).

6 indeksów cenowych, wskazujących na dzień lub porę dnia dostawy:

TGeBase średnia arytmetyczna ze średnich ważonych cen godzinowych danej doby dostawy, kalkulowanych na podstawie wszystkich kontraktów godzinowych, blokowych i weekendowych	TGePeak średnia arytmetyczna ze średnich ważonych cen godzinowych okresu szczytu danej doby dostawy (od g. 7.00 do 22.00), kalkulowanych na podstawie wszystkich kontraktów godzinowych, blokowych i weekendowych typu PEAK	TGeOffPeak średnia arytmetyczna ze średnich ważonych cen godzinowych okresu spoza szczytu danej doby dostawy (od g. 00.00 do 7.00 i od 22.00 do 24.00), kalkulowanych na podstawie wszystkich kontraktów godzinowych, blokowych i weekendowych typu OFFPEAK	TGe24 średnia arytmetyczna z cen godzinowych danej doby dostawy określonych w ramach kursu jednolitego o g. 10.30	TGe15 średnia arytmetyczna z cen godzinowych okresu szczytu danej doby dostawy (od g. 7.00 do 22.00) określonych w ramach kursu jednolitego o g. 10.30	TGe9 średnia arytmetyczna z cen godzinowych okresu spoza szczytu danej doby dostawy (od g. 00.00 do 7.00 i od 22.00 do 24.00) określonych w ramach kursu jednolitego o g. 10.30.
--	---	---	---	--	--

Warto podkreślić, że indeks TGe24 stanowi instrument bazowy dla kontraktów na rynku instrumentów finansowych (tzw. futures).

Rynek Dnia Bieżącego

Od końca roku 2019 RDB działa na TGE jako Europejski Rynek Dnia Bieżącego energii elektrycznej SIDC w modelu XBID, obejmując swoim zasięgiem 21 krajów UE. W ten sposób ziściła się idea zapewnienia możliwości transgranicznego handlu energią elektryczną pomiędzy uczestnikami rynku działającymi w różnych państwach UE.

Obrót na RDB odbywa się w systemie notowań ciągłych (przez 24 godziny na dobę) obejmujących instrumenty z dostawą w kolejnym dniu. Transakcje zawierane są w euro, lecz rozliczenia między Giełdą a krajowymi uczestnikami rynku (dokonywane przez IRGiT) realizowane są w walucie polskiej.

Uruchomiony w 2018 r. model XBID (Cross Border IntraDay Coupling) opiera się na wspólnym systemie informatycznym (zarządzanym centralnie przez Deutsche Boerse AG), z jedną wspólną książką zleceń (SOB – Shared Order Book), modułem zarządzania zdolnościami przesyłowymi (CMM – Capacity Management Module) oraz modułem rozliczeń technicznych i finansowych (SM – Shipping Module).

Rynek Gazu Ziemnego

Podobnie jak w przypadku Rynku Energii Elektrycznej, obrót na Rynku Gazu Ziemnego prowadzony jest na rynkach spot (Rynek Dnia Bieżącego i Rynek Dnia Następnego) oraz na rynku terminowym, w ramach platformy OTF (Zorganizowana Platforma Obrotu).

Rynek Dnia Następnego

Funkcjonuje od końca 2012 r. Stanowi on naturalną, drugą składową rynku spot, umożliwiając dostosowanie portfela produktów do zapotrzebowania w dniu dostawy.

Obrót odbywa się codziennie, w systemie notowań ciągłych. Dostępne są kontrakty blokowe (bazowe oraz weekendowe). Zmiany na rynku obrazują następujące indeksy:

- **TGEgasDA** – średni ważony wolumenem kurs transakcji na RDNg dla instrumentu GAS_BASE dla danego dnia dostawy,
- **TGEsgtDA** – średni ważony wolumenem kurs transakcji na RDNg dla instrumentu SGT_BASE dla danego dnia dostawy,
- **TGEglwDA** – średni ważony wolumenem kurs transakcji na RDNg dla instrumentu GLW_BASE dla danego dnia dostawy.

Rynek Dnia Bieżącego

Uruchomiony w połowie 2014 r. Obrót prowadzony jest w dniu dostawy, w systemie notowań ciągłych, odbywających się codziennie, na instrumentach godzinowych. Zmienność cen odwzorowuje indeks TGEgasID.

Rynek Praw Majątkowych

Prawa majątkowe związane z pochodzeniem energii z odnawialnych źródeł energii oraz efektywnością energetyczną stanowią instrument wsparcia dla podmiotów wytwarzających energię w źródłach OZE oraz wdrażających lub finansujących przedsięwzięcia służące efektywniejszemu wykorzystaniu energii. Obrót tymi prawami odbywa się w ramach osobnego rynku giełdowego, będącego istotnym elementem oferty TGE. Z jednej strony wytwórcy energii z OZE i podmioty wdrażające projekty służące efektywności energetycznej mają szansę na zyskowne spieniężenie posiadanych praw majątkowych oraz pewne rozliczenie transakcji, z drugiej – przedsiębiorstwa energetyczne mają możliwość konkurencyjnego pozyskania praw majątkowych w celu realizacji nałożonego na nie obowiązku ustawowego w zakresie ich umorzenia.

Na RPM odbywa się obrót prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej.

PMOZE, PMOZE_A

ZIELONE CERTYFIKATY

świadectwa pochodzenia energii elektrycznej
wyprodukowanej w odnawialnych źródłach
energii

PMOZE-BIO

BŁĘKITNE CERTYFIKATY

świadectwa pochodzenia energii elektrycznej
wyprodukowanej w biogazowniach rolniczych

PMBG

BRĄZOWE CERTYFIKATY

świadectwa pochodzenia biogazu rolniczego
wprowadzonego do sieci dystrybucyjnej

Poza powyższą grupą certyfikatów wyróżniamy świadectwa efektywności energetycznej pozyskane przez podmioty, które wdrożyły przedsięwzięcia służące efektywności energetycznej, zmierzające do oszczędności zużywanej energii (PMEF, PMEF-XXXX, PMEF_F). Są to tzw. białe certyfikaty.

OTF

Zorganizowana Platforma Obrotu (Organised Trading Platform – OTF) została wdrożona na TGE w maju 2020 r. w efekcie dostosowania regulacji i obrotu na Giełdzie do przepisów dyrektywy MiFID2. Transakcje na OTF zawierane są w ramach następujących rynków: Rynku Terminowego Produktów z dostawą energii elektrycznej (RTPE), Rynku Terminowego Produktów z dostawą gazu (RTPG) oraz Rynku Terminowego Praw Majątkowych (RTPM), na którym produkty zostały przekształcone w instrumenty finansowe.

Zorganizowana Platforma Obrotu stanowi dopełnienie oferty TGE dla uczestników rynku w zakresie kontraktacji długoterminowej w celu zabezpieczenia cen oraz dostaw energii i gazu ziemnego w przyszłości, a także realizacji obliiga giełdowego.

Rejestry

W ramach oferty produktowej dla uczestników rynku energii TGE prowadzi Rejestr Świadcstw Pochodzenia oraz Rejestr Gwarancji Pochodzenia.

Rejestr Świadcstw Pochodzenia

Stanowi integralny element systemów wsparcia: wytwórców energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii oraz efektywności energetycznej. Dzięki zapewnionej przez TGE centralizacji w zakresie rejestrowania uprawnień wynikających ze świadectw pochodzenia oraz efektywności zainteresowane podmioty mają pewność, że korzystają z rzetelnego i przejrzystego mechanizmu obrotu tymi uprawnieniami.

Świadectwa pochodzenia wydawane przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w formie elektronicznej trafiają do Rejestru Świadcstw Pochodzenia. Z każdego zarejestrowanego świadectwa wynikają prawa majątkowe, będące przedmiotem obrotu na Rynku Praw Majątkowych (RPM).

Rejestr Świadcstw Pochodzenia pełni w szczególności następujące funkcje:

- identyfikacja podmiotów, którym przysługują prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia lub efektywności energetycznej,
- identyfikacja praw majątkowych, wynikających ze świadectw pochodzenia lub efektywności energetycznej oraz odpowiadającym tym prawom wolumenów energii elektrycznej,
- rejestracja świadectw pochodzenia oraz efektywności energetycznej oraz wynikających z nich praw majątkowych,
- ewidencjonowanie transakcji zawieranych na Rynku Praw Majątkowych oraz stanu posiadania praw majątkowych, wynikających ze świadectw pochodzenia oraz efektywności energetycznej,
- wystawianie dokumentów, potwierdzających stan posiadania praw majątkowych w Rejestrze, które następnie wykorzystywane są przez Urząd Regulacji Energetyki w procesie umarzania świadectw pochodzenia oraz efektywności energetycznej.

Na koniec roku 2021 status członka w Rejestrze Świadcstw Pochodzenia posiadało 4130 podmiotów.

Rejestr Gwarancji Pochodzenia

Gwarancje pochodzenia energii stanowią instrument, który ma umożliwić ujawnienie i poświadczenie odbiorcy końcowemu, że określona ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej lub sieci przesyłowej została wytworzona z odnawialnych źródeł energii lub w procesie wysokosprawnej kogeneracji (CHP – Combined Heat and Power).

Gwarancje Pochodzenia nie inkorporują praw majątkowych i nie są towarem giełdowym. Prowadząc od 2014 r. Rejestr Gwarancji Pochodzenia, TGE umożliwia jednak zainteresowanym podmiotom (wytwórcom energii ze źródeł odnawialnych, spółkom obrotu, brokerom, odbiorcom końcowym) dokonywanie w warunkach przejrzystości handlu tymi gwarancjami oraz przekazywanie ich odbiorcom końcowym.

Z końcem 2021 r. w Rejestrze Gwarancji Pochodzenia status członka posiadało 1100 podmiotów.

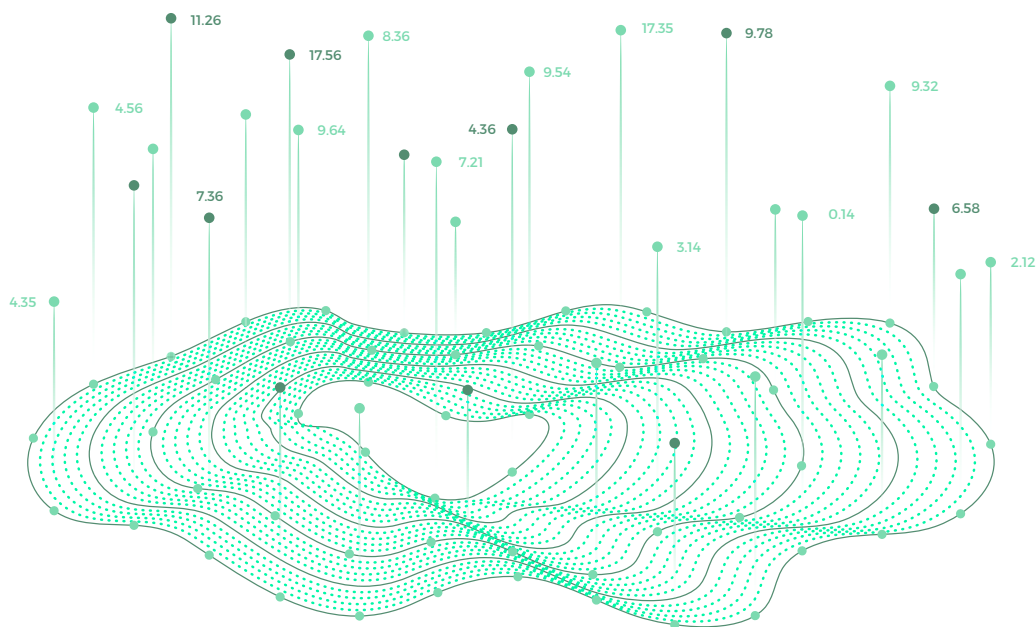
Giełdowy Rynek Rolny

Uruchomienie Giełdowego Rynku Rolnego odbyło się w ramach projektu Platforma Żywnościowa, wdrażanego przez TGE wspólnie z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa. Stanowiąc odrębny segment Rynku Towarów Giełdowych GRR umożliwia prowadzenie obrotu wybranymi, oznaczonymi co do gatunku towarami rolnymi oraz spożywczymi. Giełda określa przy tym standardy jakościowe tych produktów oraz zapewnia ich przestrzeganie, wykorzystując System Magazynów Autoryzowanych.

Giełdowy Rynek Rolny jest rynkiem kasowym (spot), tzn. że transakcje na nim zawierane podlegają natychmiastowemu rozliczeniu z fizyczną dostawą towaru. Określenie przez TGE zasad uczestnictwa, warunków zawierania transakcji i sposobu ich realizacji zapewnia uczestnikom rynku prowadzenie obrotu na przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach.

W ramach Giełdowego Rynku Rolnego handel prowadzony jest równolegle w systemach:

- kursu jednolitego, w którym wszystkie transakcje giełdowe dla danego instrumentu zawierane są na danej sesji po tej samej cenie, wyznaczonej przez Giełdę wg określonego algorytmu; notowania jednolite prowadzone są raz na tydzień dla wystandaryzowanych kontraktów, których przedmiotem jest towar przechowywany z wykorzystaniem Systemu Magazynów Autoryzowanych,
- aukcji, polegającym na organizowaniu na wniosek oferenta doraźnych aukcji, których przedmiotem jest sprzedaż towaru wystawionego przez uczestnika obrotu, dysponującego własnym Magazynem Autoryzowanym.

Usługi informacyjne

W ramach dążenia do zapewnienia kompletnej i całościowej oferty dla uczestników rynku TGE udostępnia także szereg narzędzi informacyjnych. Wyjątkowość oferty TGE polega na wykorzystaniu mechanizmów gwarantujących zróżnicowany zakres dostępu do danych giełdowych, w ramach których każdy uczestnik rynku może wybrać instrument w sposób optymalny, odpowiadający jego potrzebom.

GPI – Giełdowa Platforma Informacyjna

Utworzenie GPI (jako realizacja inicjatywy Prezesa URE) miało na celu udostępnienie uczestnikom rynku jednego, powszechnie dostępnego źródła informacji o rynku energii elektrycznej. Z jednej strony GPI jest miejscem, w którym publikowane są w sposób transparentny i uporządkowany dane dotyczące systemu energetycznego w Polsce. Z drugiej – platforma umożliwia także wypełnienie obowiązku publikacji tzw. informacji wewnętrznych, zgodnie z art. 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (tzw. rozporządzenie REMIT), dotyczących dostępności mocy wytwórczych, a docelowo także dostępności urządzeń odbiorczych, czyli wszelkich danych mogących mieć wpływ na poziom cen na hurtowych rynkach energii oraz na podejmowanie decyzji handlowych przez uczestników tych rynków.

Giełdowa Platforma Informacyjna składa się z trzech głównych elementów:

- Ważne Informacje Transakcyjne,
- Dane o systemie elektroenergetycznym,
- Rynki TGE SA.

Platforma AIR (Analizy, Informacje, Raporty)

Platforma „Analizy, Informacje, Raporty” (AIR) to źródło kompleksowych informacji rynkowych dostarczanych zarówno w formie produktów standardowych, jak i produktów przygotowywanych na indywidualne zamówienie i spełniających konkretne potrzeby danego uczestnika rynku (usługa „Raporty Szyte na Miarę”).

RRM TGE

TGE udostępnia także uczestnikom rynku możliwość wypełnienia innych obowiązków wynikających z rozporządzenia REMIT, w szczególności związanych z raportowaniem europejskiej Agencji ds. Współpracy Urzędów Regulacji (ACER) danych dotyczących zleceń i transakcji zawieranych na hurtowych rynkach energii. Raportowanie takie może być realizowane wyłącznie przez podmioty, które uzyskają status Registered Reporting Mechanism (RRM) w ACER.

RRM TGE oferuje uczestnikom rynku następujące funkcjonalności, zapewniające wypełnienie obowiązków wynikających z art. 8 rozporządzenia REMIT:

- raportowanie zleceń i transakcji zawieranych za pośrednictwem zorganizowanych platform obrotu,
- raportowanie transakcji zawieranych OTC,
- raportowanie danych przesyłowych i podstawowych.

OBROTY I CENY NA PARKIECIE TGE W 2021 ROKU

Rok 2021 upłynął na Giełdzie pod znakiem wysokich wolumenów obrotu, zwłaszcza energią elektryczną (blisko poziomów rekordowych), jak i gazem ziemnym (6. rok z rzędu został pobity rekord ilości gazu ziemnego będącego przedmiotem obrotu na TGE). Najistotniejszym jednak aspektem był wpływ dynamiki zmian w gospodarkach państw Unii Europejskiej na wzrost cen towarów giełdowych.

Energia elektryczna

Polski rynek energii elektrycznej jest największym pod względem wolumenów w Europie Środkowo-Wschodniej i niewątpliwie istotnym rynkiem w skali całej Unii Europejskiej. W 2021 r. wolumen wytworzonej energii elektrycznej brutto ukształtował się na poziomie 173,6 TWh, co oznacza wzrost o 14% w porównaniu z rokiem poprzednim. Jednocześnie krajowe zużycie energii elektrycznej brutto wyniosło 174,4 TWh i było wyższe o 5,4% w stosunku do 2020 r.¹

Znaczenie polskiego rynku energii elektrycznej w skali europejskiej wynika z rozbudowanych połączeń transgranicznych i połączeń z sąsiednimi systemami elektroenergetycznymi: niemieckim, czeskim, słowackim, ukraińskim, litewskim i skandynawskim.

Wolumeny

W roku 2021 wolumen energii elektrycznej będącej przedmiotem obrotu na wszystkich rynkach TGE wyniósł 225,1 TWh, co oznacza spadek o 7,4% w stosunku do rekordowego 2020 r., jednak w dalszym ciągu kształtował się on blisko tych poziomów (243,2 TWh w roku 2020). Obrót energią elektryczną na TGE stanowił przy tym prawie 140% krajowego zużycia prądu netto, czyniąc krajowy rynek jednym z najbardziej płynnych w regionie i w całej Unii Europejskiej.

Znaczący był natomiast poziom obrotów na rynkach spot energii elektrycznej: całościowo wzrósł on o 4% w stosunku do roku 2020, z wolumenem 36,2 TWh, przy czym na Rynku Dnia Bieżącego obroty w wysokości 2,3 TWh przekroczyły wolumen z roku 2020 o 11,3%, zaś wzrost na Rynku Dnia Następnego kształtował się na poziomie 3,5% w stosunku do roku 2020, przy wolumenie wynoszącym 33,9 TWh. Warto podkreślić, że przekraczając poziomy roku 2020, obroty na rynkach spotowych wyznaczyły nowy rekord w historii Giełdy. Tak jak wskazywano już w Raporcie za rok 2020, niewątpliwie do takich wzrostów przyczyniło się funkcjonowanie RDB w ramach transgranicznego Europejskiego Rynku Dnia Bieżącego energii elektrycznej SIDC w modelu XBID.

Z kolei na rynku terminowym (OTF) obroty wyniosły 188,9 TWh, co oznacza spadek w stosunku do roku poprzedniego o 9,3%.

Ceny

W roku 2021 odnotowano znaczące wzrosty cen średnich, po jakich kontraktowano energię elektryczną, zarówno na rynkach spotowych, jak i terminowych.

Średnioważona cena BASE na Rynku Dnia Następnego ukształtowała się w roku 2021 na poziomie 401,17 zł/MWh, co oznacza wzrost o 191,06 zł/MWh względem roku 2020. Z kolei na rynku terminowym średnioważona cena kontraktu rocznego z dostawą pasmową w roku 2022 (BASE_Y-22) wyniosła w całym 2021 r. 384,16 zł/MWh i jest to wzrost o 152,29 zł/MWh w stosunku do ceny z notowań kontraktu BASE_Y-21 w roku 2020.

¹ Źródło: URE, <https://ure.gov.pl/pl/energia-elektryczna/charakterystyka-rynku/10372,2021.html>.

Ujęcie historyczne wolumenów energii elektrycznej
będącej przedmiotem obrotu na rynkach TGE

udział w zużyciu
krajowym netto

Gaz ziemny

Analogicznie do rynku energii elektrycznej, rodzimy rynek gazu ziemnego charakteryzuje się największym zużyciem na poziomie regionalnym, co automatycznie oznacza, że Polska jest znaczącym graczem w skali całej Unii Europejskiej, z perspektywą dalszego wzrostu w najbliższej przyszłości. W roku 2021 krajowe zużycie brutto gazu ziemnego wyniosło 234,5 TWh.

Rok 2021 był przy tym kolejnym rokiem, w którym dokonywała się stopniowo fundamentalna zmiana w zakresie kierunków zaopatrzenia polskiej gospodarki w gaz ziemny. W dalszym ciągu realizowane były inwestycje i przedsięwzięcia, które miały na celu z jednej strony położenie kresu wieloletniemu uzależnieniu od jednego dostawcy, a z drugiej budowę infrastrukturalnych i kompetencyjnych podwalin pod stworzenie w Polsce regionalnego hubu gazowego, funkcjonującego nie tylko w układzie równoleżnikowym, ale także południkowym. Działania te mają kluczowe znaczenie w budowie bezpieczeństwa energetycznego na poziomie krajowym, regionalnym i unijnym. Towarowa Giełda Energii, zapewniając regionalnym uczestnikom rynku przejrzyste i konkurencyjne zasady obrotu gazem ziemnym, ma ambicję bycia znaczącym graczem w tej nowej rzeczywistości.

Rekordowe wolumeny

Wolumen obrotu gazem ziemnym na TGE wyniósł w 2021 r. 180,8 TWh, co oznacza imponujący wzrost o 19,6% w stosunku do roku 2020 i jednocześnie najlepszy rezultat w historii TGE. Co istotne, taki wynik to także dowód na to, że wolumen obrotu gazem ziemnym rośnie na Giełdzie corocznie, nieprzerwanie od 2014 roku. Warto przy tym podkreślić, że rekordowe były w 2021 r. zarówno obroty na rynkach spotowych (28,6 GWh, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 10,8%), jak również na rynku terminowym (152,2 GWh, ze wzrostem w stosunku do 2020 r. o 21,4%). W przypadku rynków spotowych wolumen na Rynku Dnia Następnego gazu wyniósł 21,8 GWh (wzrost o 9,5%), a na Rynku Dnia Bieżącego gazu – 6,8 GWh (wzrost o 15,2%).

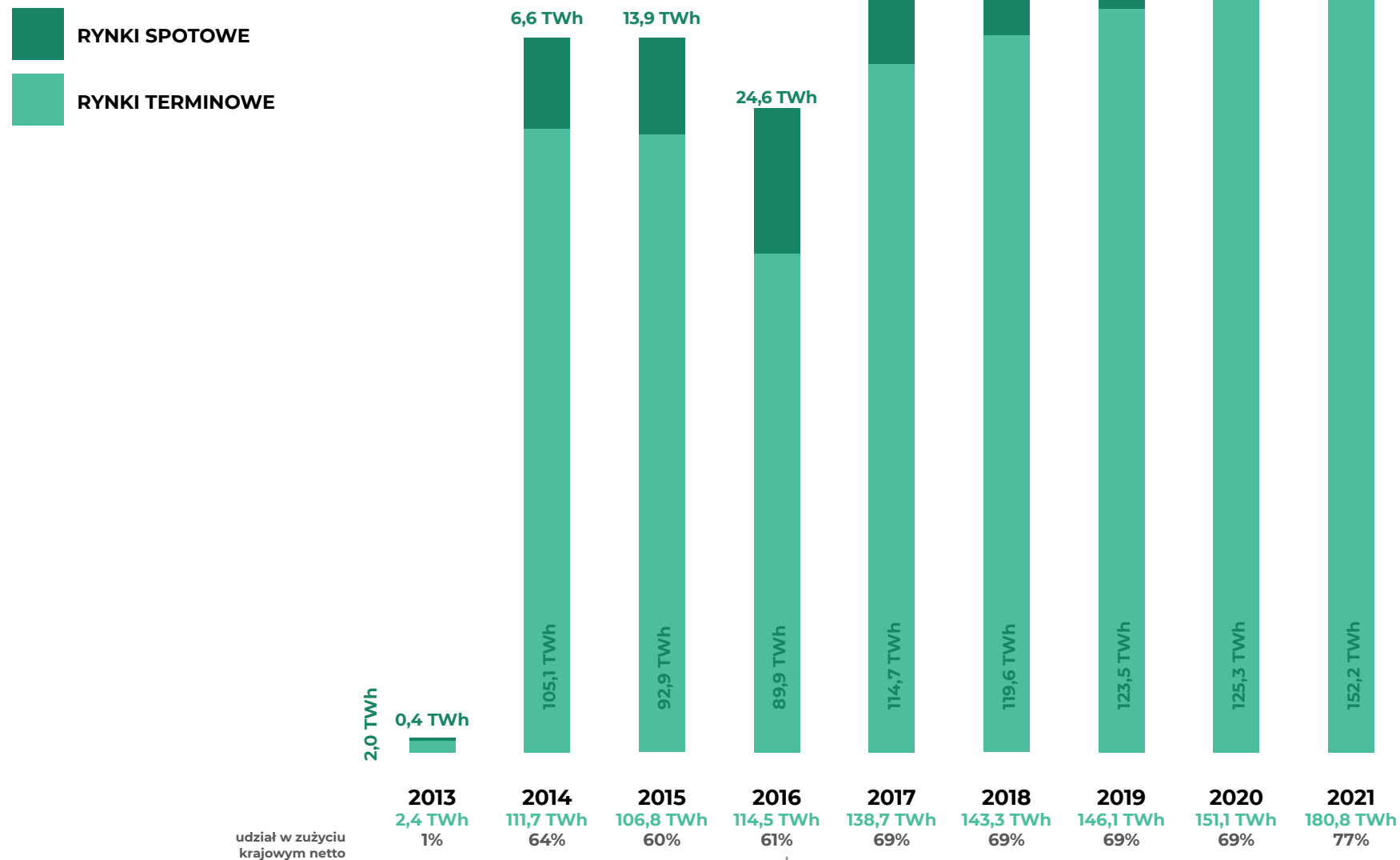
Odnosząc powyższe wolumeny do polskiego zużycia brutto gazu ziemnego (dla przypomnienia: 234,5 TWh), należy podkreślić, że wielkość obrotu gazem ziemnym na Giełdzie w roku 2021 oznacza także rekordowy poziom 77% krajowego zużycia.

Ceny

Podobnie jak w przypadku cen energii elektrycznej, także ceny gazu ziemnego na Giełdzie charakteryzowały się w roku 2021 znaczącymi tendencjami wzrostowymi.

Średnioważona cena na rynkach spotowych gazu wyniosła 226,29 zł/MWh, co oznacza wzrost o 169,15 zł/MWh względem roku 2020. Z kolei na rynku terminowym cena średnioważona kontraktu z dostawą w roku 2022 (GAS_BASE_Y-22) ukształtowała się w roku 2021 na poziomie 176,34 zł/MWh, czyli o 107,19 zł/MWh wyższym od analogicznej ceny z notowań kontraktu GAS_BASE_Y-21 w roku 2020.

Ujęcie historyczne wolumenów gazu ziemnego będącego przedmiotem obrotu na rynkach TGE

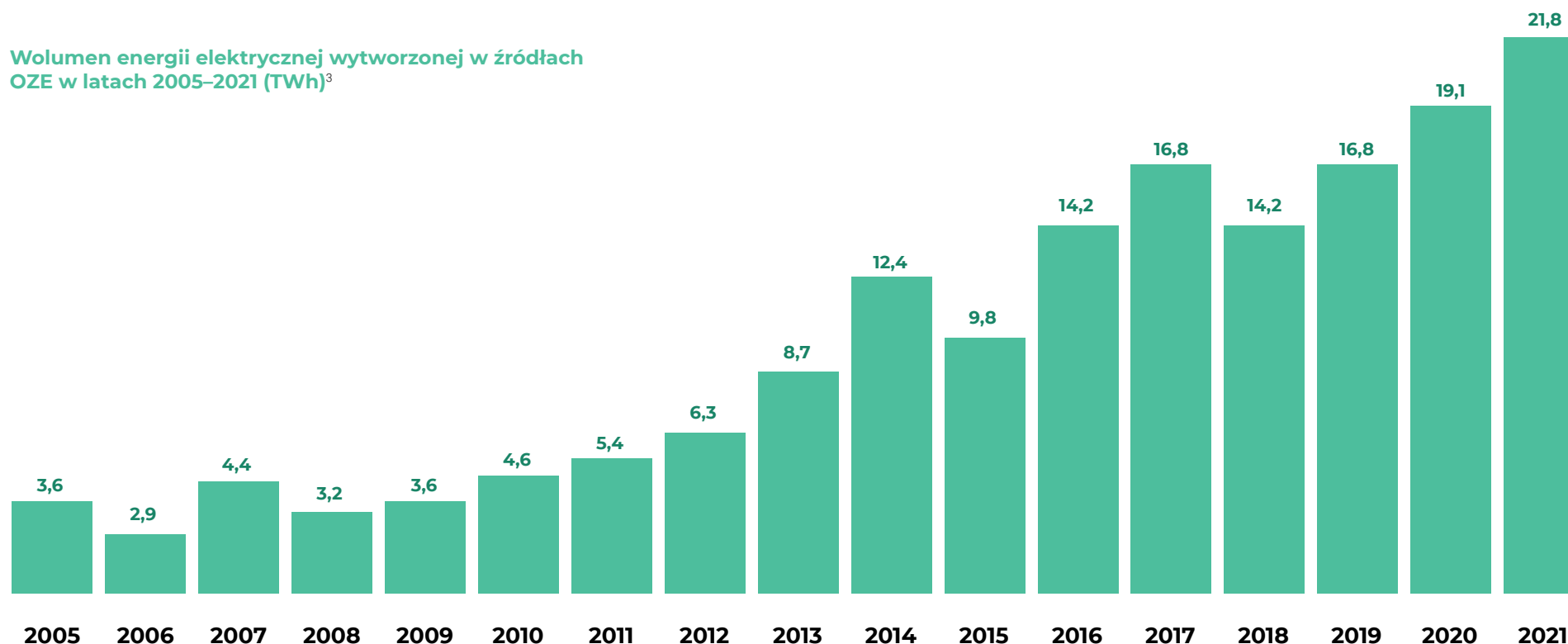
Prawa majątkowe i gwarancje pochodzenia

Wzrost znaczenia zarówno źródeł odnawialnych w krajowym miksie energetycznym, jak i coraz większa skłonność do podejmowania przedsięwzięć w zakresie efektywności energetycznej oznaczają, że Rynek Praw Majątkowych związanych ze świadectwami pochodzenia energii z OZE oraz efektywności energetycznej stanowi istotny element obrotu giełdowego na TGE. W jeszcze większym stopniu wzrost mocy zainstalowanej instalacji wytwórczych OZE oraz idący za tym wzrost wolumenu wytwarzanej w nich energii przekłada się na rosnący dynamicznie wolumen obrotu gwarancjami pochodzenia.

W 2021 r. produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w Polsce zwiększyła się o 16%, natomiast wolumen mocy zainstalowanych źródeł odnawialnych wzrósł o 50% w stosunku do roku 2020. Udział OZE w całości mocy zainstalowanych w KSE wyniósł na koniec 2021 r. ponad 30%².

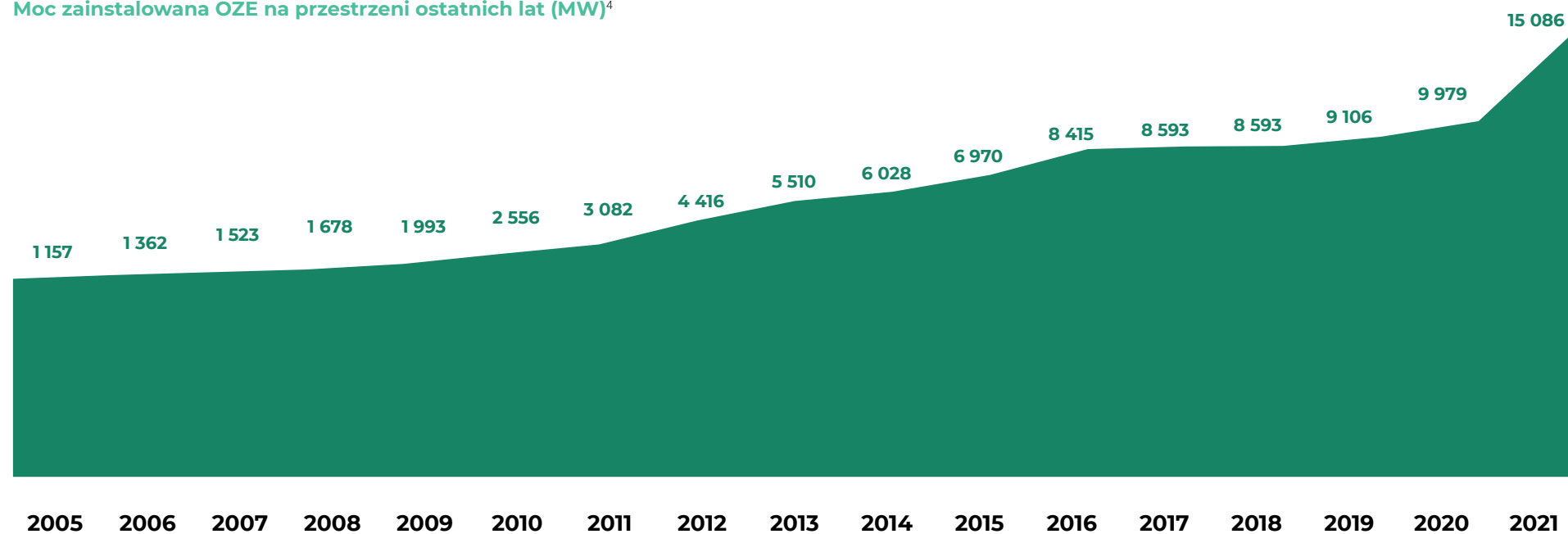
Znaczenie Rynku Praw Majątkowych dla działalności Giełdy podkreśla fakt, że w 2021 r. przychody z obrotu prawami majątkowymi stanowiły prawie 6,2% przychodów rynku towarowego Grupy GPW.

Wolumen energii elektrycznej wytworzonej w źródłach OZE w latach 2005–2021 (TWh)³

² Źródło: PSE, https://www.pse.pl/dane-systemowe/funkcjonowanie-kse/raporty-roczne-z-funkcjonowania-kse-za-rok/raporty-za-rok-2021#t6_1.

³ Źródło: PSE.

Moc zainstalowana OZE na przestrzeni ostatnich lat (MW)⁴

Dynamiczny wzrost mocy zainstalowanej OZE oraz towarzyszący im wzrost wolumenu energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnych źródłach będzie przekładał się wprost na zwiększenie obrotów także gwarancjami pochodzenia. Efekt ten będzie wzmocniony planowanym w niedługim okresie umiędzynarodowieniem obrotu nimi, w związku z planowaną nowelizacją Ustawy o odnawialnych źródłach energii i przystąpieniem Prezesa URE do AIB (Association of Issuing Bodies), czego skutkiem powinien być wzrost wolumenu gwarancji pochodzenia, będących przedmiotem obrotu i rejestrowanych w Rejestrze Gwarancji Pochodzenia prowadzonym przez TGE.

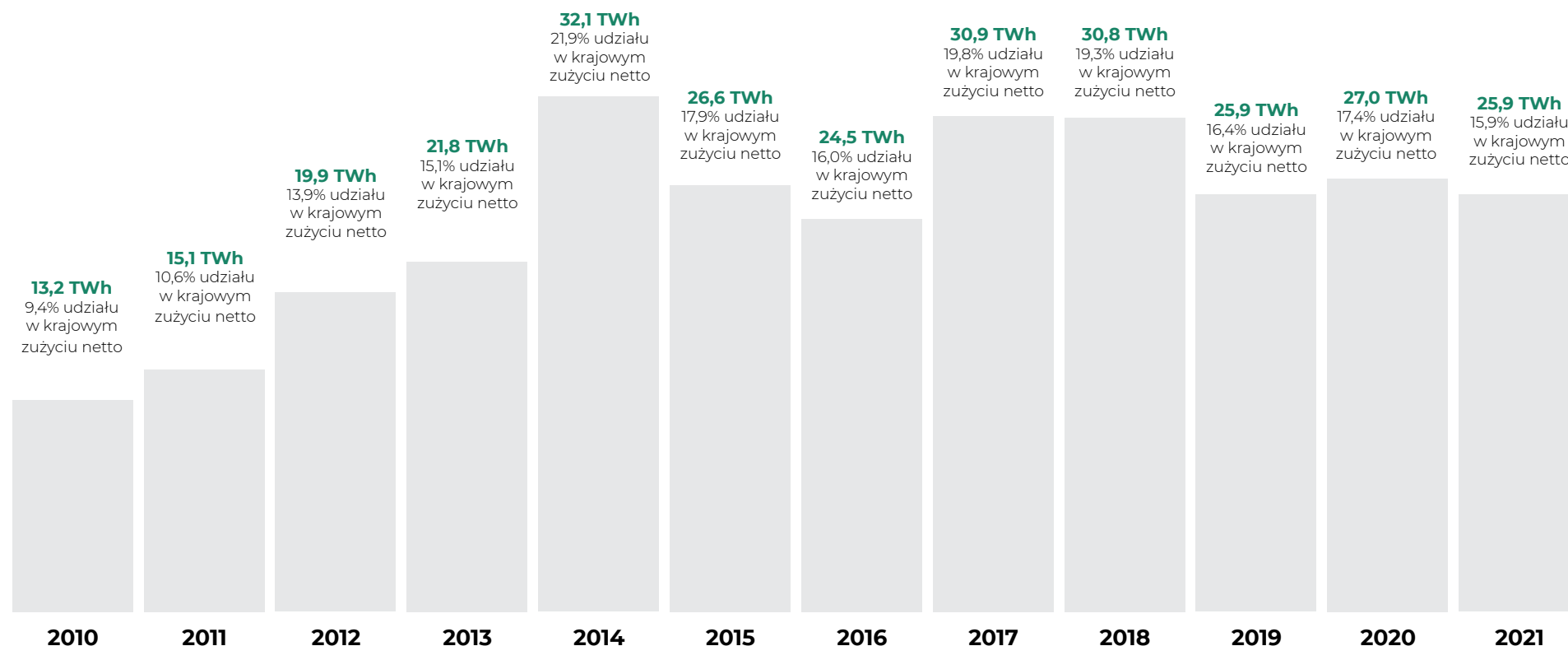
⁴ Źródło: PSE.

Wolumen i ceny

Świadectwa pochodzenia energii z OZE

Całkowity wolumen obrotu prawami majątkowymi dla energii elektrycznej z OZE wyniósł w ubiegłym roku 25,9 TWh, co oznacza spadek w stosunku do roku 2020 o 4,0%. Cena średnioważona na sesjach RPM wyniosła w 2021 r. dla instrumentu PMOZE_A 191,87 zł/MWh, czyli o 53,65 zł/MWh więcej w porównaniu do roku 2020.

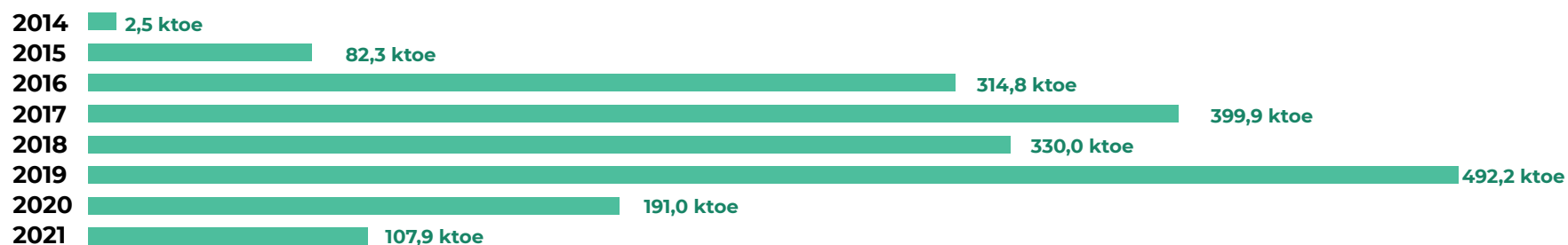
Wolumeny obrotu prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej wyprodukowanej w OZE, w tym w biogazowniach rolniczych (instrumenty PMOZE, PMOZE_A oraz PMOZE-BIO), zarówno na rynkach spot (RPM), jak i terminowych (OTF), w poszczególnych latach

Świadcstwa efektywności energetycznej

Wolumen obrotu prawami majątkowymi dla efektywności energetycznej w roku 2021 ukształtował się na poziomie 107 995 toe, co oznacza spadek w stosunku do roku 2020 o 43,5%. Średnia ważona wolumenem cena instrumentu PMEF_F wyniosła na sesjach roku ubiegłego 2 375,08 zł/toe, czyli o 550,28 zł/toe więcej niż w roku 2020.

Historyczny rys dynamiki obrotu prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw efektywności energetycznej

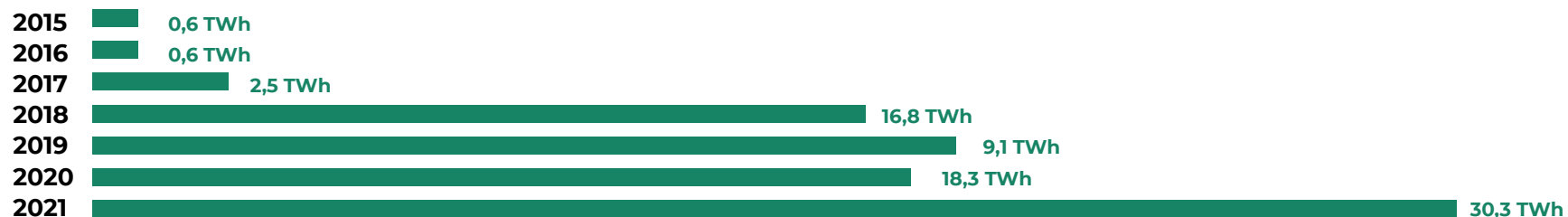

Gwarancje pochodzenia

Obrót gwarancjami pochodzenia dla energii elektrycznej wytworzonej w OZE osiągnął w 2021 r. wolumen 30,3 GWh, co stanowi najwyższy wynik w historii Rejestru Gwarancji Pochodzenia, a zarazem wzrost o 65,5% w stosunku do roku 2020.

Średnia ważona cena gwarancji pochodzenia dla OZE w 2021 r. wyniosła 1,57 zł/MWh, co oznacza wzrost o 0,45 zł/MWh w stosunku do roku 2020.

Historyczny rys wolumenu obrotu gwarancjami pochodzenia zarejestrowanego w Rejestrze Gwarancji Pochodzenia

Giełdowy Rynek Rolny – transparentność, bezpieczeństwo, pewność

Wdrożenie Giełdowego Rynku Rolnego (GRR; inaczej też Rynek Towarów Rolno-Spożywczych: RTRS) na TGE stanowi implementację jednej z inicjatyw strategicznych GK GPW. GRR obecnie oferuje obrót pszenicą, kukurydzą, żytem oraz rzepakiem.

Kluczowi interesariusze GRR

**Towarowa Giełda Energii
(TGE)**

organizuje obrót i prowadzi notowania dla dopuszczonych do obrotu towarów oraz nadzoruje System Magazynów Autoryzowanych (SMA)

**Giełdowa Izba Rozrachunkowa
(IRGiT)**

organizuje system zabezpieczeń transakcji i zarządza nim oraz prowadzi rozliczenia i rozrachunek finansowy transakcji zawartych na GRR

**Magazyny
Autoryzowane**

magazyny zbożowe, wchodzące w skład Systemu Magazynów Autoryzowanych (SMA), które odpowiadają za weryfikację i zachowanie jakości towaru wprowadzanego do obrotu na GRR oraz realizują rozrachunek w towarze zawartych transakcji, umożliwiając jego fizyczny przepływ

**Domy
maklerskie**

profesjonalni uczestnicy rynku pełniący rolę pośredników umożliwiających zawieranie i rozliczanie transakcji giełdowych uczestnikom obrotu, którzy nie są Członkami Giełdy

**Laboratoria
odwoławcze**

wyznaczone przez TGE profesjonalne laboratoria, których rolą jest prowadzenie badań odwoławczych na zlecenie uczestników obrotu w celu rozstrzygania, czy określona partia towaru dopuszczonego do obrotu na Giełdzie spełnia standardy jakościowe

**Jednostka
kontrolno-autoryzacyjna**

wybrany przez TGE podmiot, który weryfikuje spełnienie wymagań techniczno-organizacyjnych przez magazyny ubiegające się o nadanie statusu Magazynu Autoryzowanego lub już taki status posiadające

SMA

System Magazynów Autoryzowanych (SMA) opiera się na Magazynach Autoryzowanych spełniających specjalistyczne wymogi organizacyjno-techniczne określone przez Giełdę, dzięki czemu zapewnione jest jednolite postępowanie z towarami podczas ich przyjmowania do magazynu, przechowywania oraz wydawania. Udział w SMA jest dobrowolny, wymagana jest jedynie odpowiednia umowa z TGE, która – co istotne – nadzoruje działalność SMA, jednak nie ponosi wobec uczestników obrotu odpowiedzialności za towar składowany w Magazynach Autoryzowanych – za wszelkie roszczenia w tym zakresie odpowiadają poszczególne Magazyny Autoryzowane.

Uczestnictwo w GRR

Transakcje na GRR mogą zawierać wszystkie podmioty, które posiadają status Członka Giełdy lub są klientami Członków Giełdy (domów maklerskich).

- Członkiem Giełdy mogą zostać wyłącznie podmioty spełniające wymogi określone przez Giełdę w Regulaminie obrotu Rynku Towarów Giełdowych. Dodatkowo, w celu dopuszczenia do GRR konieczne jest uzyskanie statusu Członka Giełdowej Izby Rozrachunkowej lub zawarcie umowy z Członkiem Giełdowej Izby Rozrachunkowej, dotyczącej rozliczania ich transakcji. Są to najczęściej profesjonalne podmioty, których przedmiotem działalności jest obrót instrumentami finansowymi i towarowymi, np. domy maklerskie, towarowe domy maklerskie czy firmy inwestycyjne.
- Inne podmioty, które nie chcą lub nie mogą uzyskać statusu Członka Giełdy, mają możliwość zawierania transakcji na GRR za pośrednictwem Członka Giełdy dopuszczonego do GRR, świadczącego usługi maklerskie (domu maklerskiego).

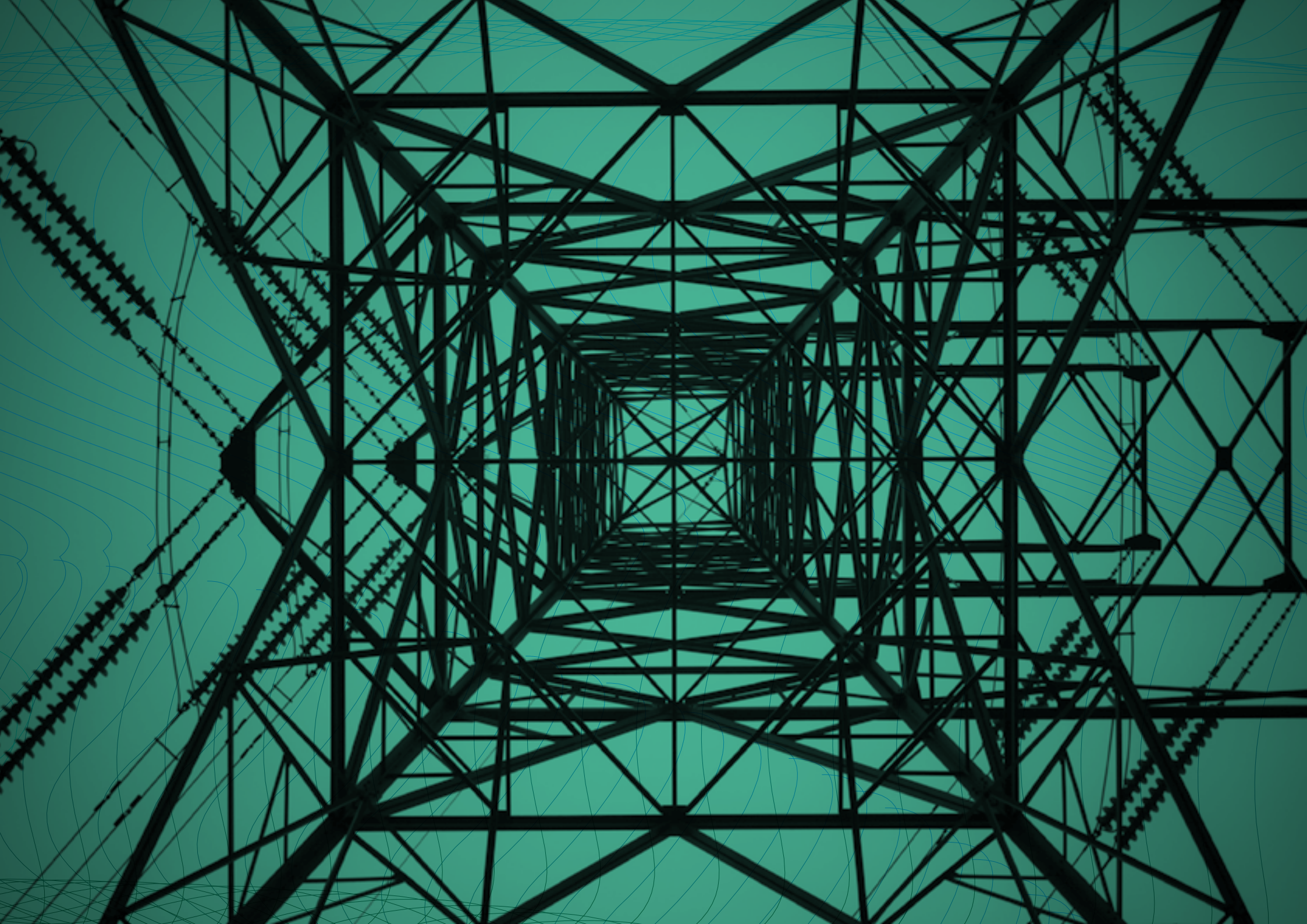
Istotnym interesariuszem GRR jest także Rada Rynku Rolnego – ciało opiniotwórcze i doradcze Zarządu TGE w sprawach dotyczących funkcjonowania GRR oraz Systemu Magazynów Autoryzowanych. Szerzej o Radzie Rynku Rolnego w następnej części Raportu.

Obroty na GRR

W 2021 r. na Giełdowym Rynku Rolnym zawarto transakcje o wolumenie 4 750 ton zbóż (co stanowi wzrost o 102,1% w stosunku do roku 2020), z czego 4 725 ton dotyczyło pszenicy klasy B.

W I kwartale zawarto kontrakty na pszenicę klasy B na ogólny wolumen 4 475 ton, przy średniej ważonej cenie na poziomie 991,53 zł/t. Jednocześnie w tym samym okresie zawarto transakcje na żyto klasy B w ilości całkowitej obejmującej 25 ton, ze średnią ważoną ceną 705,5 zł/t.

Z kolei w II kwartale zawarto kontrakty jedynie na pszenicę klasy B na ogólny wolumen 250 ton, przy średniej cenie ważonej w wysokości 953,7 zł/t.

DIALOG Z RYNNKIEM

TGE nieustannie prowadzi aktywną politykę współpracy ze wszystkimi interesariuszami rynku. Działania te mają na celu ciągłe podnoszenie standardów świadczonych usług i dostosowywanie oferty do zmieniającego się otoczenia, przy uwzględnieniu jego potrzeb i oczekiwań. Istotnym elementem współpracy z uczestnikami rynku są inicjatywy podejmowane w zakresie edukacji, a tym samym poszerzania wiedzy na temat korzyści płynących z handlu na Giełdzie, która stosuje przejrzyste mechanizmy z zachowaniem pełnej konkurencyjności.

Rada Rynku

Kluczowym organem w zakresie dialogu z interesariuszami jest Rada Rynku, ciało doradcze Zarządu TGE, w skład której wchodzi towarzystwa branżowe oraz czołowe instytucje sektora energetycznego. Głównymi obszarami pracy Rady jest poszerzenie oferty produktowej oraz optymalizacja instrumentów dostępnych dla uczestników obrotu giełdowego oraz innych podmiotów działających na parkiecie TGE. Rada wypracowuje rekomendacje dotyczące rozwoju giełdowego rynku towarowego, a także inicjuje projekty oraz opiniuje zmiany w powyższym zakresie. Funkcjonowanie Rady Rynku i realizacja przez nią ww. zadań ma sprzyjać wymianie informacji między Giełdą a uczestnikami rynku odnośnie do narzędzi poprawy płynności, zasad funkcjonowania animatorów rynku, systemów notujących i ich rozwoju, wdrażania zmian regulacyjnych oraz prawnych dotyczących funkcjonowania rynków prowadzonych przez TGE.

W skład Rady Rynku wchodzi eksperci sektora energetycznego, instytucji towarzystw branżowych:

- OGP Gaz-System S.A.,
- Izba Domów Maklerskich,
- Izba Energetyki Przemysłowej i Odbiorców Energii,
- Izba Gospodarcza Gazownictwa,
- Polskie Towarzystwo Elektrociepłowni Zawodowych,
- Towarzystwo Obrotu Energią,
- Towarzystwo Gospodarcze Polskie Elektrownie,
- Stowarzyszenie Energii Odnawialnej,
- Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej,
- Związek Pracodawców Prywatnych Energetyki (Lewiatan),
- EFET (European Federation of Energy Traders),
- Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A.,
- Zarząd TGE.

Podstawą funkcjonowania Rady Rynku w minionym roku był opracowany i zatwierdzony przez Radę „Ramowy program prac na rok 2021”, który został w całości zrealizowany. Należy jednak wskazać, że Rada podejmowała także zagadnienia wskazywane przez jej członków na bieżąco, w trybie „ad hoc”.

Rada Rynku Rolnego

Ważnym wydarzeniem z punktu widzenia dalszej ekspansji TGE na nowe obszary obrotu giełdowego było powołanie w roku 2021 Rady Rynku Rolnego. Jest to także ciało opiniotawcze oraz doradcze Zarządu TGE w sprawach dotyczących rozwoju Giełdowego Rynku Rolnego, w tym Systemu Magazynów Autoryzowanych.

Naturalnymi członkami Rady Rynku Rolnego są reprezentanci sektora rolno-spożywczego, przedstawiciele najważniejszych organizacji związanych z branżą rolną, instytutów naukowych, organów administracji, w szczególności:

- Instytutu Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego im. Prof. Wacława Dąbrowskiego,
- Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
- Izby Gospodarczej Handlowców Przetwórców Zbóż i Producentów Pasz,
- Krajowej Federacji Producentów Zbóż,
- Grupy Producentkiej Lubuszenie,
- Krajowego Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych,
- Polskiego Związku Pracodawców Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego,
- Polskiego Stowarzyszenia Producentów Oleju,
- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,
- Grupy Kapitałowej GPW.

Szczegółowy zakres działania Rady Rynku Rolnego obejmuje wypracowanie rekomendacji dotyczących rozwoju Giełdowego Rynku Rolnego oraz opiniowanie zmian dotyczących m.in. następujących zagadnień:

- poprawy płynności oraz zasad funkcjonowania rynku,
- kierunków rozwoju GRR,
- zmian regulacyjnych oraz prawnych dotyczących funkcjonowania Giełdowego Rynku Rolnego oraz Systemu Magazynów Autoryzowanych prowadzonych przez TGE,
- promocji Giełdowego Rynku Rolnego.

Zespoły Robocze

Przy TGE działają także zespoły robocze, które są ważnym elementem strategii Giełdy opartej na ciągłym ulepszaniu i dostosowywaniu oferty TGE do dynamicznie zmieniającego się otoczenia regulacyjnego i technologicznego.

Zespół ds. Rozwoju Oferty Giełdowej dla Sektora OZE

Powstał na kanwie współpracy TGE z Polskim Stowarzyszeniem Energetyki Wiatrowej (PSEW), zmierzającej do wypracowania adekwatnych rozwiązań i rekomendacji dla dynamicznie rozwijającego się sektora odnawialnych źródeł energii. Inauguracja prac Zespołu miała miejsce w październiku 2021 r., a bezpośrednim przyczynkiem do jego powstania były wnioski wynikające z opublikowanego w lipcu tego samego roku Raportu Instytutu Jagiellońskiego pt. „Kierunki rozwoju rynku giełdowego dla sektora OZE”, przygotowanego na zlecenie TGE i PSEW. W skład Zespołu wchodzi specjaliści z sektora energetycznego oraz przedstawiciele instytucji finansowych, a więc osoby, które realnie kształtują rozwiązania wspierające dalszy rozwój branży OZE. W dłuższym horyzoncie czasowym finalnym efektem prac Zespołu powinno być określenie warunków brzegowych i konkretnych instrumentów uwzględniających skutki transformacji rynków energii w stronę dekarbonizacji i zerowej emisji, z uwzględnieniem aspektów prawnych i biznesowych.

Zespół ds. Rynku Instrumentów Finansowych (RIF)

W skład Zespołu wchodzi szerokie grono ekspertów z obszarów: obrotu energią elektryczną i gazem, zarządzania ryzykiem rynkowym i portfelem, działalności domów maklerskich, regulacji i compliance oraz giełdowego i izby rozliczeniowej.

W pierwszej kolejności Zespół miał na celu scharakteryzowanie korzyści i barier związanych z wdrożeniem nowego programu instrumentów finansowych na podstawie przeprowadzonych analiz.

Głównym jego zadaniem jest wypracowanie modelu rynku, a także standardu instrumentów.

TGE Update

TGE Update jest kolejnym kanałem komunikacji na linii Giełda – interesariusze rynków energii. W roku 2021 odbyły się dwie edycje tego wydarzenia, które nadaje zasadniczo nowoczesny wymiar wymianie informacji między TGE a jej członkami. Przedsięwzięcie oparte jest na wykorzystaniu nowoczesnych technologii multimedialnych, w tym wirtualnego studia, zapewniających stały i atrakcyjny kontakt Giełdy z partnerami.

Forum Obrotu

W dniach od 1 do 3 września 2021 r. TGE (we współpracy z IRGiT) zorganizowała XIII edycję konferencji Forum Obrotu, która jest jednym z najważniejszych wydarzeń w branży energetycznej, stanowiąc platformę wymiany doświadczeń między podmiotami działającymi na prowadzonych przez Giełdę rynkach. W wymiarze praktycznym jest to unikalna okazja do rozmów z ekspertami, a także możliwość udziału w debatach tematycznych. Forum Obrotu stwarza również szansę na zapoznanie się z najświeższymi informacjami na temat działań podejmowanych przez TGE. Istotnym elementem ubiegłorocznego wydarzenia była część merytoryczna, na którą składały się dwa panele: „Sektor OZE na rynku energii elektrycznej” oraz „Wdrożenie instrumentów finansowych na rynku energii elektrycznej”. Z punktu widzenia tzw. kuchni giełdowej należy także wskazać na serię spotkań, w ramach których omówione zostały kluczowe dla traderów zagadnienia operacyjne. Podczas ubiegłorocznego Forum Obrotu odbyła się również uroczysta Gala Podsumowania Roku Giełdowego 2020, której nieodłącznym już elementem było wręczenie wyróżnień w postaci Platynowych Megawatów oraz Rozrachunków dla najaktywniejszych spółek i maklerów. Wspomniane wydarzenie miało także tym razem walor bez mała historyczny – po raz pierwszy uhonorowano spółki zaangażowane w budowanie Giełdowego Rynku Rolnego.

Edukacja

Działalność edukacyjna, której adresatami są szeroko rozumiani interesariusze obrotu giełdowego, czyli uczestnicy rynku, członkowie TGE, media oraz środowisko akademickie, stanowi istotny element funkcjonowania TGE od początku jej istnienia, czyli od ponad 20 lat. Celem podejmowanych przez Giełdę inicjatyw jest nie tylko jej promocja jako transparentnej platformy obrotu produktami energetycznymi, na której wyznaczana jest cena referencyjna, ale również zwiększanie świadomości w zakresie korzyści wynikających z prowadzenia obrotu towarowego za pośrednictwem Giełdy.

Tak rozumiana działalność edukacyjna polega przede wszystkim na aktywnym udziale TGE w projektach organizowanych przez inne podmioty, takich jak Akademia Energii, której organizatorem jest Fundacja L.A. Pagi, oraz Go4Poland, wdrażanym z kolei przez Fundację GPW.

Partnerstwo merytoryczne

TGE od lat wspiera jako partner merytoryczny przedsięwzięcia i wydarzenia, które mają fundamentalne znaczenie dla wymiany doświadczeń i kreowania kierunków rozwoju branży energetycznej, takie jak konferencje czy debaty w przestrzeni publicznej.

Certyfikacja Maklerów

W 2021 r. TGE przeprowadziła 6 szkoleń dla kandydatów na Maklerów TGE, zakończonych egzaminem, w których łącznie wzięło udział 57 uczestników. Co warto podkreślić, spotkania były organizowane zarówno w języku polskim, jak i języku angielskim. W związku z obostrzeniami, wynikającymi ze skutków wywołanych pandemią COVID-19, szkolenia odbywały się z wykorzystaniem środków komunikacji na odległość. Wystawiono łącznie 54 certyfikaty Maklera TGE, uprawniające do reprezentowania Członka Giełdy lub Członka OTF w transakcjach na Rynku Towarów Giełdowych, Zorganizowanej Platformie Obrotu i Rynku Instrumentów Finansowych, prowadzonych przez TGE.

Szkolenia dla uczestników Giełdowego Rynku Rolnego

W związku z rozwojem Giełdowego Rynku Rolnego, który ma być jednym z filarów funkcjonowania TGE, podejmowane są także działania mające na celu utrzymanie wysokiego poziomu standardu usług świadczonych w ramach tego segmentu obrotu giełdowego. W związku z tym, w 2021 r. zorganizowane zostały dwa szkolenia skierowane do uczestników GRR:

- w maju – dla próbkobiorców ubiegających się o uzyskanie uprawnień rzeczoznawcy w zakresie pobierania próbek ziarna zbóż, nasion roślin strączkowych i ich przetworów, a także nasion roślin oleistych,
- w czerwcu – dla pracowników laboratoriów kontroli jakości w punktach skupu zbóż i w młynach.

Konkurs dla mediów „Platynowe Megawaty” i współpraca z mediami

W 2021 r. TGE po raz siódmy zorganizowała Konkurs dla mediów „Platynowe Megawaty”. Celem tej inicjatywy jest popularyzacja wysokiej jakości dziennikarstwa, którego podstawą jest poszanowanie zasad etyki i obiektywizmu, jednocześnie przybliżającego w sposób przystępny szerszemu gronu odbiorców niejednokrotnie trudne zagadnienia z branży energetycznej. Nieocenionym wsparciem dla Giełdy przy organizacji tego wydarzenia była współpraca takich firm, jak: TAURON Polska Energia S.A., Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., GAZ-SYSTEM S.A., PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., Respect Energy S.A. oraz Izba Rozliczeniowa Giełd Towarowych S.A. Patronat honorowy nad konkursem objęli: Minister Aktywów Państwowych, Minister Klimatu i Środowiska oraz Prezes Urzędu Regulacji Energetyki.

Uroczysta gala wręczenia nagród odbyła się 29 czerwca 2021 r. Z kolei 30 listopada, we współpracy z TAURON Polska Energia S.A., zorganizowane zostały warsztaty dla dziennikarzy poświęcone energetyce rozproszonej, czyli nowoczesnym rozwiązaniom dla sektora OZE. Program warsztatów zakładał część merytoryczną oraz zwiedzanie elektrowni wodnej we Wrocławiu.

CSR/ESG

TGE jako podmiot wyznaczający najwyższe standardy w zakresie przejrzystości i integralności obrotu na rynkach energii ma również ambicję, aby kształtować najlepsze praktyki w ramach mechanizmów zapewniających odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej, uwzględniając wymogi społeczne, pracownicze, etyczne, a także w zakresie ograniczania wpływu na środowisko naturalne. Zasady określone w skrócie jako ESG (Environment – środowisko, Social – społeczne, Governance – ład korporacyjny) są fundamentalnym elementem i kryterium prowadzenia działalności biznesowej nie tylko przez TGE, ale w całej Grupie Kapitałowej GPW. Powyższe przesłanki stały u podstaw przyjęcia w grudniu 2021 r. „Strategii ESG Grupy Kapitałowej GPW 2025”, która określa ambicje i cele w obszarze zrównoważonego rozwoju na lata 2022–2025 dla wszystkich spółek wchodzących w skład GK GPW, w tym także dla TGE.

W ramach wskazanych wyżej filarów Strategii ESG realizowane są inicjatywy szczegółowe:

- **E (Environment)** – przyjęta w 2021 r. Polityka klimatyczna GK GPW wskazuje na kluczowe posunięcia zmierzające do ograniczenia niekorzystnych zmian klimatycznych. Ponadto, określa zasady zarządzania kwestiami związanymi ze środowiskiem naturalnym oraz odpowiedzialności w tym zakresie.
- **S (Social)** – podstawą kultury organizacyjnej są takie zasady, jak zaangażowanie, wartości i efektywna komunikacja wewnętrzna oraz inwestowanie w stały rozwój kompetencji pracowników, jednocześnie realizowane są opisane już wyżej zadania w zakresie edukacji, promocji i informacji związanej z rynkiem towarowym. Znaczenie filaru społecznego ESG dla TGE potwierdza przyjęcie następujących dokumentów wewnętrznych:
 - Polityki antymobbingowej,
 - Polityki różnorodności dla pracowników,
 - Polityki różnorodności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- **G (Governance)** – zapewnienie wysokich standardów komunikacji wewnętrznej ma fundamentalne znaczenie dla utrzymania wysokiego poziomu ładu korporacyjnego. Dlatego też stale modyfikowane i usprawniane są systemy zarządzania oraz wewnętrzne regulacje, głównie pod kątem wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju oraz kształtowania współpracy z podmiotami zewnętrznymi w oparciu o transparentne procedury.

Towarowa Giełda Energii S.A.

ul. Książęca 4
00-498 Warszawa
tel. +48 22 341 99 12
tge@tge.pl

tge.pl | air.tge.pl | gpi.tge.pl